ПАХТАКОР ВА МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

● КУЗ ОХИРЛАМОҚДА ● ҲАР ҚАНДАЙ ОБ-ҲАВО ШАРОИТИДА ҲАМ УЮШҚОҚЛИК, ТАДБИРКОРЛИК КЎРСАТИБ, ТЕРИМ ГРАФИГИНИ ТЎЛА ВА ОШИРИБ БАЖАРИШ УЧУН КУРАШИНГ. ● ҲАР БИР ҚУЛАЙ ИМКОНИЯТДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИБ, КУРАК УЗИШ, ЧУВИШ МЕХАНИЗМЛАРИНИНГ ЮҚОРИ УНУМ БИЛАН ИШЛАШИГА ЭРИШАЙЛИК. ● ЯНА БИР ЗЎР БЕРСАК БЕЛГИЛАНГАН МАРРА ЭГАЛЛАНАДИ. ● ТЕР ТЎКИБ ЕТИШТИРГАН ҲОСИЛИМИЗНИНГ БИР ГРАММИ ҲАМ ЕРДА ҚОЛМАСИН ● ҲАММАМИЗНИНГ ЎРНИМИЗ ДАЛАДА.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 223 (6341).

18 НОЯБРЬ

ШАНБА

1978 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 17 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида: биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан, мавсум бошидан буён машинада терилгани):

ҒАЛАБА	**0,06**	**105,23**	**106,76**
БЎКА	**0,47**	**102,38**	**103,60**
Чиноз	0,96	98,35	97,65
Ўрта Чирчиқ	0,58	97,95	100,28
Бекобод	0,46	97,24	85,91
Коммунистик	0,51	97,12	95,85
Янгийўл	0,48	97,00	104,51
Пискент	1,01	83,63	69,85
Оққўрғон	0,71	75,78	74,75
Область бўйича:	0,55	94,61	92,45

ЁШ ИШЧИЛАРНИНГ МУРАББИЙЛАРИ

Андижон шаҳар 10-ҳунар-техника билим юрти муаллимлари ва ишлаб чиқариш таълими усталари ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида пешқадамлик қилаётган илғор коллективлар сафида бормоқдалар. Уларнинг 1977 йилдаги ютуқлари мамлакатнинг энг яхши завод ва фабрикалари, совхоз ва колхозлари муваффақиятлари каби КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

Бу фактда кўп маъно — ёш ишчилар мураббийлари меҳнатининг юксак ижтимоий моҳияти эътироф этилиши ҳам, ҳунар-техника таълими системаси билим юртларидаги педагогика маданиятининг янги савияси ҳам ўз ифодасини топган. Машинасоз ишчилар тайёрловчи Андижон билим юрти педагогларининг ўзлари ҳам: партия ташкилотининг ижодий куч-ғайрати ўзларининг самарали ишларига асос бўлганлигини якдиллик билан таъкидлаётганлиги ҳам диққатга сазовордир.

Коммунистлар ташаббуси билан ғоят замонавий ишлар бошланди. Иш дарс беришнинг кабинет системасини жорий этиш, таълим асбоб-ускуналарини модернизациялашдан бошланди. Партия таашкилоти билим юрти ички имкониятларини сафарбар этиб, базавий корхоналарнинг коммунистларидан мадад сўради. Шу туфайли таълим-моддий базасини тез реконструкция қилишга муваффақ бўлинди. Билим юртининг партия бюроси ўртага қўйган бошқа бир вазифа ҳам ғоят муваффақиятли ҳал этилди — ёшларни ғоявий меҳнатсеварлик, аҳлоқий жиҳатдан тарбиялашнинг комплекс плани ишлаб чиқилди.

Партия ташкилоти таълим-тарбия жараёнининг бутун икир-чикирларини аста-секин кўздан кечириб чиқди, ўз ишларига педагоглар коллективини жалб этди, ҳар бир ходимни ташаббус ва юксак талабчанлик билан ишлашга руҳлантирди. Ана шуларнинг натижасида Андижон ҳунар-техника билим юрти беш йилликнинг уч йили мобайнида 900 нафар ёш ишчи тайёрлади. У биронта ҳам шикоят олгани йўқ.

Ҳунар-техника мактаби системасидаги энг яхши партия ташкилотлари кўпдан-кўп ишлар орасида энг муҳимларини танлаб олиб, ўқитувчилар коллективларининг бутун диққат-эътиборини таълим-тарбия ишларининг етакчи йўналишларига қаратишга катта эътибор бермоқдалар. Коммунистлар партия XXV съездининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Ҳунар-техника таълими системаси ўқувчиларга таълим ва тарбия бериш жараёнини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорини бажара бориб ўқув юртлари ҳаётининг ҳамма соҳаларига ўз таъсирларини кучайтирдилар. Энди халқ хўжалигига ҳар йили билим юртларини битириб чиққан 2 миллион йигит ва қиз бориб ишламоқда. Бу нақадар катта марра бўлмасин, келгусида бундан юксак марраларни эгаллаш лозим. Ҳунар-техника мактабининг бутун фаолияти мамлакат экономикасини ривожлантириш эҳтиёжларига, техника тараққиёти эҳтиёжларига тўла-тўкис мос бўлиб тушиши лозим. Коммунистларнинг таълим-тарбия ишини узлуксиз такомиллаштириш, унинг самарадорлигини ошириш учун илғор педагогика тажрибасидан тўлиқроқ фойдаланишдан иборат энг муҳим вазифалари ана шундан келиб чиқади.

Ҳунар-техника таълими практикасида энг малакали муаллимлар, усталар раҳбарлик қилаётган проблема семинарлари яхши натижа беришини кўрсатди. Бу семинар қатнашчилари таълим-тарбияни ташкил этишнинг асосий масалаларини синчиклаб ўрганиб, дарс беришнинг, таълим техникасидан фойдаланишнинг, ўқувчиларда билимга бўлган қизиқишни ривожлантиришнинг илғор методикасини эгаллаб олмоқдалар. Педагогик маҳоратни оширишнинг ана шу коллектив формаси турли предметларни ўқитишда касб йўналишини аниқроқ белгилаб олиш имконини берадики, бу форманинг фазилати ҳам худди ана шундан иборат.

Базавий корхоналар коллективлари билим юртлари билан биргаликда тузаётган социал-иқтисодий ривожланиш истиқбол планлари янада кенг миқёсда оммалашмоқда. Бу планлар оталиқ муносабатларига мунтазамлик, уюшқоқлик характерини бахш этади. Таълим-моддий базани изчиллик билан мустаҳкамлаш ва янгилаш учун имконият очилади. Масалан, Москва ҳунар-техника билим юртларининг партия ташкилотлари айни ишлаб чиқарувчилар билан биргаликда ҳаракат қилиш натижасида бултур таълим устахоналаридаги станокларни анча кўпайтиришга эришдилар.

Бироқ ҳамма жойда ана шундай ҳамкорлик йўлга қўйилган, деб бўлмайди. Чунончи, Горький областида маҳаллий партия ташкилотларининг кўпдан-кўп мурожаатларига қарамай, СССР Қурилиш министрлиги янги ўқув юртлари қуришга ҳамон бепарволик билан қараб келмоқда. Ўтган беш йилликда бу ерда бинокорлар тайёрлайдиган фақат битта билим юрти қурилди. Ҳозир эса таълим базасини кенгайтириш ҳатто планлаштирилаётгани ҳам йўқ. Қурилиш министрлигининг раҳбарлари вужудга келган вазиятдан тегишли ҳулоса чиқариб олади, деб ўйлаймиз.

Ўрта ҳунар-техника билим юртларининг халққа тобора манзур бўлиб бораётганлиги қонуниятли бир ҳолдир. Бу мактабларда ишчилар тайёрлаш педагогикасининг ажойиб анъаналарини ҳозирги мактаб маданияти бойлиги билан бирга қўшиш учун жуда қулай шароитлар яратилмоқда. Билим юртларининг коммунистлари ана шу шуҳратни бундан буён ҳам мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиб умумий таълим мактаблари билан алоқани кенгайтиришлари, кучайтиришлари лозим. Шу жиҳатдан Ленинграднинг тажрибаси ибратлидир. Бу ерда партия ташкилотларининг ташаббуси билан ишчи касбларини пропаганда қилишнинг актив формалари — ҳунар-техника билим юртлари системаси ўқувчиларининг мактабларда ва район пионер уйларида техника ва бадиий ижодкорлик виставкалари, моҳир станокчиларнинг конкурслари, донгдор меҳнат аҳллари билан юқори синф ўқувчилари ва уларнинг ота-оналари учрашувларини ўтказиш одат тусига кириб қолди. Билим юртларига ўқувчилар қабул қилиш планлари муттасил бажариб келинаётганлиги, уларнинг бир нечтасида ўқувчилар конкурс орқали танлаб олинаётганлиги сабот билан қилинган ана шу хилма-хил ишнинг бевосита якунидир.

Партия комитетлари ҳунар-техника билим юртлари бошланғич партия ташкилотларига конкрет раҳбарликни кучайтиришлари, уларнинг қимматли тажрибасини синчиклаб ўрганиб, умумлаштиришлари, коммунистларнинг ёш меҳнаткашларни тайёрлаш билан боғлиқ фойдали ташаббусларини активроқ қўллаб-қувватлашлари керак.

Ҳунар-техника таълими системасининг мураббийларига ишчилар синфининг шонли анъаналарининг муносиб давомчиларини тарбиялаб вояга етказишдек юксак шараф ишониб топширилган. Ҳар бир билим юрти коммунистик тарбия ва меҳнат маҳоратининг ҳақиқий мактаби бўлиб қолсин!

(«ПРАВДА»нинг 17 ноябрь сонидаги бош мақоласи).

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 61 йиллиги муносабати билан меҳнаткашлар, партия ва жамоат ташкилотлари, корхоналар, муассасалар, қурилишлар, колхозлар, совхозларнинг коллективларидан, Совет Армияси ва флоти жангчиларидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номига кўплаб табрикномалар ва қутловлар келди.

Табрикномалар совет жамиятининг мустаҳкам маънавий сиёсий бирлигидан, совет кишиларининг СССР янги Конституциясида ёрқин ифодасини топган халқимизнинг тарихий зафарлари учун ғоят фахрланганликларидан яққол далолат бериб турибди. Бу табрикномалар ўз мамлакатининг, ўзининг бутун ҳаётининг чинакам хўжайинлари бўлган шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ўсганлигини, ташаббуси ва ижодкорлиги юксалиб бораётганлигини намойиш қилмоқда. Мактубларда Коммунистик партия ва Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсати, КПСС Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюросининг собитқадам ва самарали фаолияти тўла-тўкис маъқулланганлиги изҳор этилади.

Меҳнатда эришилган янги муваффақиятлар тўғрисидаги, сўнгги вақтларда янги формалар билан бойиб, янада самаралироқ бўлиб қолган социалистик мусобақа авж олганлиги ҳақидаги рапортлар совет кишиларининг партия ишига, ўзининг ватанпарварлик бурчига садоқатини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Бу эса кўпгина коллективлар беш йилликнинг уч йили топшириқларини СССР Конституциясининг бир йиллигигача бажаришга эришганликларида яққол намоён бўлди. Қишлоқ меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг қарорларини амалга ошира бориб, мураккаб об-ҳаво шароитларида донли экинлардан рекорд ҳосил йиғиштириб олдилар. Буларнинг ҳаммаси коммунизм қурилиши ишига, халқимиз турмушининг моддий ва маданий даражасини ҳар томонлама ошириш ишига қўшилган реал ва салмоқли ҳиссадир.

Қардош социалистик мамлакатларнинг раҳбарларидан, коммунистик, ишчилар ва миллий-демократик партиялар, ҳукуматлар, чет мамлакатларнинг давлат ва жамоат арбоблари ҳамда айрим гражданларидан ҳам табрикномалар олинди. Дўстларимиз Улуғ Октябрнинг жуда катта тарихий аҳамиятини, бутун дунёда революцион ва миллий-озодлик ҳаракатини ривожлантиришда Совет Иттифоқининг ролини қайд этиб ўтмоқдалар. Улар иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида, социалистик демократияни такомиллаштиришда эришилган муваффақиятлар билан совет халқини астойдил қутламоқдалар. Дўстларимиз КПСС билан Совет ҳукумати кескинликнинг юмшатилишини чуқурлаштиришга ва халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга, қуролланиш пойгасини жиловлаш юзасидан таъсирчан чораларни амалга оширишга, барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушаётган ялпи тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган тинимсиз фаолияти учун уларни тўла-тўкис қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор этмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Улуғ Октябрнинг 61 йиллиги муносабати билан қутлаганликлари ва эзгу истаклар билдирганликлари учун партия, совет ва жамоат ташкилотларига, корхоналар, қурилишлар, муассасаларнинг коллективларига, Совет Армияси ва флотининг жангчиларига, қардош социалистик мамлакатларнинг раҳбарларига, коммунистик ва ишчи партияларига, миллий-демократик партияларга, ҳукуматларга, давлат ва жамоат арбобларига, демократик ташкилотларга, шунингдек чет мамлакатларнинг айрим гражданларига самимий миннатдорчилик билдирадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ · **СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** · **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СОВЕТ—ЭФИОПИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

17 ноябрь куни Кремлда Совет — Эфиопия музокаралари бўлиб ўтди.

Совет томонидан музокараларни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарёв;

Эфиопия томонидан — Социалистик Эфиопия муваққат ҳарбий маъмурий кенгашининг ва Министрлар Кенгашининг раиси Менгисту Хайле Мариам, муваққат ҳарбий маъмурий кенгаши доимий комитетининг аъзолари Берхану Байе, Гессессе Вольде Кидан, муваққат ҳарбий маъмурий кенгаши Марказий Комитетининг аъзоси Йехвалашет Гирма олиб бордилар.

Музокаралар давомида Совет — Эфиопия муносабатларига доир кўпгина масалалар кўриб чиқилди. Икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар Совет Иттифоқи билан Социалистик Эфиопия ўртасидаги дўстона ўзаро муносабатлар ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги декларация қоидаларига мос тарзда муваффақиятли ривожланаётганлигини томонлар мамнуният билан қайд этиб ўтдилар. Сиёсий, иқтисодий, маданий ва бошқа соҳаларда Совет — Эфиопия ҳамкорлигини кенгайтириш юзасидан конкрет чораларни амалга ошириш мақсадида куч-ғайрат сарфлашни давом эттиришга ҳар икки томон интилаётганлиги изҳор этилди.

Баъзи бир актуал халқаро проблемалар, шу жумладан Африкадаги аҳвол юзасидан ҳам фикрлашиб олинди. Совет Иттифоқи билан Социалистик Эфиопия Африка жанубида империалистик давлатларнинг янги мустамлакачилик найрангларини ва шу давлатлар ирқчи режимларни қўллаб-қувватлаётганликларини қоралайдилар. Совет Иттифоқи билан Социалистик Эфиопия тараққийпарвар режимларни барбод этиш ҳамда мустамлакачилик ва ирқчилик манбаъларини сақлаб қолиш мақсадида империалистларнинг қитъа ишига аралашувига қарши курашда Африка халқларининг бирлиги ва жипслиги алоҳида муҳим роль ўйнашини якдиллик билан таъкидлаб ўтдилар.

Африка Мугузидаги аҳвол муносабати билан Совет Иттифоқи ва Эфиопия территориал даъволардан воз кечиш, суверенитетни, территориал бутунликни, чегараларнинг бузилмаслигини, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик ҳамда ҳамжиҳатлик ва яхши қўшничилик муҳитини вужудга келтириш принципига риоя қилиш асосида низоли масалаларни сиёсий бартараф этиш йўли билан ана шу райондаги вазиятни нормаллаштиришга эришишга қатъий аҳд қилганликлари таъкидланди.

Музокаралар ўртоқларча ошкоралик, дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Ўзбекистон ССР Олий Советини чақириш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

1. Тўққизинчи чақириқ Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг саккизинчи сессияси 1978 йил 20 декабрда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

2. Ўзбекистон ССР Олий Совети муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин:

Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1979 йилги давлат плани тўғрисида;

Ўзбекистон ССРнинг 1979 йилги давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1977 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақида;

Республика шаҳарлари ва бошқа аҳоли пунктларининг санитария ҳолатини ҳамда ободончилигини янада яхшилаш соҳасида халқ депутатлари советларининг вазифалари тўғрисида;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тўғрисида Ўзбекистон ССР қонунининг лойиҳаси ҳақида;

Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов тўғрисида Ўзбекистон ССР қонунининг лойиҳаси тўғрисида;

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш ҳақида.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1978 йил 17 ноябрь.

Тошкент шаҳри.

ЖАСОРАТНИНГ ДАВОМИ

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ҚЎРИҚ ЕРЛАРИДА ТАШКИЛ ЭТИЛГАН СОВХОЗЛАРДАН РЕПОРТАЖ

...Тошкентдан Самарқандга ёки Бухорога самолётда учиб бораётган ҳар бир киши албатта пастда ястаниб ётган мовий денгизга эътибор беради. Бу денгиз чўл ўртасида қаердан пайдо бўлган? Мирзачўлнинг суғориладиган зонасидан чиқариб юбориладиган сув коллекторлар шохобчасидан ўтиб йиллар мобайнида улкан Арнасой ҳавзасида йиғила бошлаган. Жуда катта сув омбори шу тариқа пайдо бўлган. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонига мувофиқ бу ерда янги — Арнасой райони ташкил этилди. Район территориясида ўнга яқин янги совхоз жойлашган. Совхозлардан бири чехословак халқининг шонли фарзанди, журналист Юлиус Фучик номи билан юритилади. Бу ерда биз кенжа хўжалик асосчиларидан бири, совхознинг биринчи директори Нормурод Холмуродов билан учрашиб қолдик. Тўғри, у яқинда халқ депутатлари район Советининг раиси қилиб сайланди. Холмуродов энг биринчи чўлқуварларнинг қийинчилик пайтлари ҳақида ҳикоя қилувчи кундалик — альбомни авайлаб сақлаб қўйган. Мана суратлардан биттаси. На бир туп бута ва на бир туп дарахт бўлган поёни йўқ кенгликда бир киши қадам ташлаб бормоқда. Ёнида трактор, орқасида дастлабки жўяклар чўзилиб кетган. Суратдаги одам суҳбатдошимиз эканлигини осонгина пайқаб олдик.

— Ҳа, бу — менман,— тасдиқлайди Холмуродов.— Эсимда, икки йил бурун қариндош ва танишларимга худди шунақа суратлар юборгандим. Орқасига «Н. Холмуродов — чўлқувар» деб ёзиб қўйганман. Мен яқинда ўртоқ Л. И. Брежневнинг янги китобидаги ушбу сўзларни қанчалик ғурурланиб ўқиганлигимни билсангиз эди: «Эски луғатлардан «Қўриқ» сўзини топишингиз мумкин-у, лекин «чўлқувар» сўзини тополмайсиз. Бу сўз коллективлаштириш йилларида туғилган «колхозчи» сўзи сингари 50-йилларда туғилди... Чўлқувар — тарихий фигура бўлиб, қаҳрамонона даврни белгилаб беради. Бу сўз билан давр тақозоси белгилаган алоҳида характер ифода этилади». Мен қозоғистон ерида бўлмасам-да, назаримда бу сўзлар менга ҳам тааллуқли...

Н. Холмуродов бизга қўриқни ўзлаштиришнинг кўпгина проблемалари ўхшашлигини айтиб берди. Янги коллективларнинг оёққа туриш жараёни рўй берадиган дастлабки ҳафталар ва ойлар учун хос хусусият бўлган юксак ватанпарварлик, меҳнат кўтаринкилиги вазиятининг ўзи ҳам ўхшаш. Зотан, қийинчиликлар ҳам озмунча бўлган эмас. Энди уларнинг кўпчилиги орқада қолди. Бу йил Арнасой чўлқуварлари ҳар гектардан 40—45 центнердан пахта ҳосили кўтармоқдалар.

— Агар об-ҳаво ноқулай келмаганида эди, бундан ҳам кўпроқ ҳосил йиғиштириб олган бўлардик,— тасдиқлайди Юлиус Фучик номли совхоз директори Саттор Усмонов.

Арнасойга нисбатан «қўриқ» сўзи бирмунча шартлироқ айтилгандай бўлиб жаранглайди. Бу ердаги хўжаликлар ташкил топганига икки йилдан олти йилгача бўлган. Бухоро областидаги Ўрта чўл массиви эса ўзининг биринчи қўриқ йилини якунламоқда. Биз бу ерда ҳам бўлдик. Қаерга нигоҳ ташламанг ҳамма жойда ишловдан чиққан далалар. Оппоқ уйлар — дала шийпонлари кўзга ташланади, каналлар бўйлаб «зангори кема»лар — пахта териш машиналари ҳаракатда. Йўлларда эса машиналар турнақатор. Уларнинг кузовида пахта ва қовун, лавлаги ва маккажўхори... Бир йил бурун эса буларнинг бирортаси ҳам йўқ эди. Дала шийпонлари ва қудратли машиналар, йўллар ва далалар ҳам йўқ эди.

Бор-йўғи икки-уч йил муқаддам Бухоро воҳасида жойлашган ва бекор ётган 250 минг гектар ерни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш, сув чиқариш бўйича дастлабки лойиҳалар тузишга киришилганди. Сўнгра вазифани амалий жиҳатдан ҳал этиш ҳам бошланди. Роппа-роса бир йил муқаддам Ўрта чўлда дастлабки ер тузувчилар пайдо бўлишди. Бўлажак далалар ва сув йўлларининг ўрнини белгилаш бошланди. Шундан сўнг насос станцияларининг монтажчилари келишди, бўлажак далаларга сув берадиган дастлабки ариқ-зовурлар — илгари қурилган Аму-Бухоро магистрал каналининг ўзига хос шохобчалари қазилди. Ён-атрофни қудратли «Кировец»ларнинг шовқин-сурони тутиб кетди. Аввали ҳеч қачон плуг нималигини билмаган чўл шу тобдан эътиборан қўриқ бўлмай қолди.

Мана биз Аму-Бухоро канали трассаси бўйлаб бормоқдамиз. Сув гўё далаларга тезроқ етиб олишга ошиққандай жадал оқади. Ниҳоят, қаршимизда дала шийпони — икки қаватли, олдида айвони бўлган шинамгина оппоқ уй пайдо бўлди. Хоналардан бирида мўъжазгина кўргазма. Ғўза тупи, иккита каттакон қовун. Йигирма килограмм келадиган катта тарвуз. Баҳайбат лавлаги. Бир нечта кунгабоқар.

— Қўриқ еримизнинг илк армуғонлари бу,— дейди Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Худоёр Сулаймонов.— Ҳаммаси мана шу ерларда етиштирилган.

Сулаймонов кўп йиллар мобайнида «Москва» колхозида ишлади. Биринчилар қатори чўлқувар бўлиш истагини билдирди.

Бу ерларда шунга ўхшаган кишилар кўп. Бухоро области республикада биринчи бўлиб ўзининг асосий экини — пахта сотиш бўйича социалистик мажбуриятини бажарганлиги тасодифий эмас. Ҳозиргина бутун республикага хушхабар тарқалди: давлат тайёрлов пунктларига 5,2 миллион тонна пахта етказиб берилди. Индустриал шаҳарлар ва қишлоқларда, магистрал йўллар ёқаси ва дала шийпонларида — ҳамма жойда: «жонажон ватанга 5700 минг тонна «оқ олтин» етказиб берамиз! деган шиор узоқ-узоқлардан кўзга ташланиб туради. Республика пахтакорларининг мажбурияти ана шундай. Жуда оғир ва мураккаб об-ҳаво шароити рўй берганлигига қарамай бу мажбурият ўзгаргани йўқ. Аҳдга вафо қилиш учун бошланган мусобақа кенг авж олиб кетди. Яқинда ўзлаштирилган ерларнинг меҳнатчилари — Ўзбекистон чўлқуварлари бу мусобақанинг энг олдинги сафларида боришмоқда. Халқнинг буюк жасорати — қўриқни ўзлаштириш — давом этмоқда!

Й. МУҚИМОВ,
Н. ПЕТРОВ.

(«ПРАВДА»нинг махсус мухбирлари. Ўзбекистон ССР).

(«ПРАВДА», 17 ноябрь).

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Саидкарим Дилдабеков Чиноз районидаги Энгельс номли колхознинг илғор бригада бошлиқларидан. У етакчилик қилаётган пахтачилик коллективи ҳар йили мўл ҳосил етиштириб, йил сайин белгиланган план ва топшириқларни ошириб бажармоқда. Бригада аъзолари беш йилликнинг зарбдор йилида ҳам баракали меҳнат қилаётирлар. Улар хўжаликда биринчилар қатори давлатга пахта сотиш йиллик планини бажаришди. Пахтакорлар яна бир қувончли натижани қўлга киритдилар. Улар мавжуд 62 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40,3 центнердан «оқ олтин» ҳосили йиғиштириб олиб, зиммаларидаги юксак социалистик мажбуриятларини ҳам бажардилар.

Дала гвардиячиси Ўрмон Тўлепов ўз агрегатини юксак унум билан ишлатиб, бригада эришган ютуққа муносиб ҳисса қўшди. Механик-ҳайдовчининг шу кунгача уйган «оқ олтин» хирмони 110 тоннадан ошиб кетди. Т. Эгамова, З. Арслонова, О. Кўмекбоева сингари чевар-теримчилар ҳам баракали меҳнат қилишди. Уларнинг ҳар бирининг терган пахтаси 5—6 тоннани ташкил этмоқда.

Пахтакорлар мажбуриятни бажарсалар ҳам йиғим-терим суръатини сира бўшаштирмаяптилар. Айни кунларда оширилган мажбурият ҳисобига пахта топшириш қизғин давом этаётир. Бригада заршунослари ҳосилдорликни гектар бошига 45 центнерга етказиш учун курашаётирлар.

О. МАЪМУРОВ.

* * *

КПСС Марказий Комитети июль (1978 й.) Пленуми қарорларини изчиллик билан ҳаётга тадбиқ этаётган «Қорасув» давлат наслчилик паррандачилик заводи коллективи ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йили учун қабул қилинган социалистик мажбуриятни асосий кўрсаткичлар бўйича муддатидан илгари бажарди. Мажбуриятда кўзда тутилган 3,6 миллион дона ўрнига 3608 минг дона тухум, 150 тонна ўрнига 287,1 тонна тирик вазндаги парранда гўшти етиштирилди.

Давлатга шу кунгача 3423 минг дона тухум сотилиб мажбурият 104 процент бажарилди. Наслдор тухум сотиш мажбурияти ҳам ошиғи билан адо этилди. Шунингдек, мажбуриятда белгиланган 120 тонна ўрнига 268 тонна пархез гўшти сотилди.

Заводда паррандаларнинг маҳсулдорлигини ошириш борасида қувончли натижалар қўлга киритилаётир. Жумладан, шу кунгача ҳар бир товуқдан 159 тадан тухум олинди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 21 тадан кўпдир.

Паррандабоқарлар ўз имкониятларини ва мавжуд резервларни ҳисоблаб чиқиб, йил охиригача яна 650 минг дона тухум шу жумладан 450 минг дона наслдор тухум ва 120 центнер пархез гўшти етиштириш юзасидан оширилган мажбурият қабул қилдилар. Шу билан бирга улар қишловни муваффақиятли ўтказиш, паррандалар бош сонини тўла сақлаб қолиш, таннархни камайтириш тадбирларини амалга оширмоқдалар.

ДУР ИШҚИДА

Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхознинг Сарвар Шохбозов етакчилик қилаётган бригада аъзолари айни кунларда йиғим-терим ишларини зўр уюшқоқлик билан олиб бораётирлар. Шунинг учун ҳам улар хўжаликдаги бригадалараро мусобақада олдинги сафларда боришмоқда.

Бригада теримчи ва механизаторлари ўртасидаги социалистик мусобақа яхши натижалар бераяпти. Саида Мираҳмедова, Мамлакат Салимова, Меҳринисо Эшова, Муҳаррам Ҳайдарова сингари чевар теримчилар мусобақада пешқадамлик қилишяпти. Улар ҳар куни хирмонга 100—130 килограммдан «оқ олтин» тўкаётирлар.

Мавсумда ўз агрегатлари бункеридан 150 тоннадан дур-жавоҳир тўкиш мажбуриятини олган «дала гвардиячилари» Юсуфаҳмад Эргашев, Сардор Рўзимоновлар кундалик суръатга суръат қўшаётирлар. Улар бригаданинг, қолаверса, хўжаликнинг йиллик пахта сотиш халқ хўжалик планининг муддатидан илгари бажарилишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Дур ишқида меҳнат қилаётган бригаданинг ғайратшижоатли аъзолари мавжуд 80 гектар майдонда ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

А. ОРИПОВ.

ҲАР БИР ГРАММ ПАХТА УЧУН КУРАШ — ҲАММАМИЗНИНГ ВИЖДОНИЙ БУРЧИМИЗ

БИЗ ҲАМ ПАХТАКОРМИЗ

— Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Мурожаатида айтилган бу гаплар бизнинг хўжалигимиз сабзавоткорлари қалбидан ҳам чуқур жой олган, дейди «Оҳангарон» совхози ишчиси Муқаддас Холбоева. Бир неча кундирки, совхозимиз ишчи-хизматчиларидан 100 киши Пискент райони пахта далаларида деҳқонларга ёрдам бермоқдалар.

Оҳангаронлик мададкорларнинг хизматидан пискентликлар ғоят хурсанд. Ҳозирги кунда бу ердан келган 1700 киши пахтазорларда фидокорона меҳнат қилаётир. Айниқса, «Оҳангарон» совхози ишчилари ўрнак кўрсатмоқдалар. Ҳозиргача улар 60 тоннага яқин пахта териб бердилар.

Гулавшан Турсунбоева, Маҳбуба Мергановаларнинг номи ҳаммага машҳур бўлиб кетди. Улар кунига 60—70 килограммгача етказиб пахта термоқдалар. Бу азаматларнинг ҳозиргача хирмонга тўккан «оқ олтин»лари 3 тоннаданга етиб қолди.

Комсомол-ёшлар ҳар қандай оби-ҳаво шароитида ҳам суръатни бўшаштирмай, етиштирилган «оқ олтин» ҳосилининг сўнгги граммларигача териб олиш учун курашмоқдалар.

Шунингдек, Тошкент от заводи, Олмалиқ, Будённий номли, Серго номли совхозлар, Олмалиқ гилам фабрикаси, ҳунар-техника мактаблари коллективлари ҳам терим юзасидан белгиланган нормани ортиғи билан бажармоқдалар.

Пискентликлар катта умид билан йиғим-теримни давом эттириб, марра сари дадил интилмоқдалар. Бу соҳада ҳар бир қишлоқ аҳли, шаҳардан, райondан чиққан ёрдамчилар, турли корхона ва ташкилотларнинг вакиллари пахтакорларга астойдил ёрдам бермоқдалар.

Ҳ. УБАЙДУЛЛАЕВ.

Бу йил Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз миришкорлари мардона меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштирдилар. Улар дастлабки кунларданоқ йиғим теримни уюшқоқлик билан ташкил этиб, кун сайин суръатга-суръат қўшдилар. Шунинг учун ҳам районда биринчилар қатори маррага етиб келиб, халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажардилар.

— Ана шундан сўнг ҳам далаларимизда меҳнат кўтаринкилиги сира сусаймади, — дейди колхоз раиси Н. Авазов.— Барча бригадалар, звенолар ўзаро мусобақани авж олдириб, йиғим-теримни қизғин давом эттирдилар.

Механизаторлар теримда жасорат кўрсатмоқдалар. Булардан бири Абдужаббор Қўчқоров. У 9-бригадада меҳнат қилади. Абдужабборнинг шу кунгача терган пахтаси 80 тоннадан ошиб кетди. Ҳозир у кўсак теришда ғайрат кўрсатаётир. Суратда: далаларда машина терими пайти. Чапда моҳир механизатор А. Қўчқоров.

О. Қозоқбоев фотолари.

БУТУН КУЧ ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИГА

Фарғона области партия-хўжалик активининг 15 ноябрь куни бўлиб ўтган йиғилиши қатнашчилари пахта йиғим-теримини муваффақиятли туғаллаш ҳамда 1978 йилги план ва социалистик мажбуриятларни бажариш тадбирларини муҳокама қилдилар.

Фарғона деҳқонлари об-ҳаво шароитлари ноқулай келганлиги натижасида рўй берган қийинчиликларга қарамай, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирганликлари йиғилишда таъкидлаб ўтилди. Бироқ терим ишларини ташкил қилишда жиддий камчилик ва нуқсонлар бор. Шу боисдан ҳосил тақдири учун, олинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун ҳар бир раҳбарнинг, колхозчининг, совхоз ишчисининг масъулиятини ошириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

КПСС XXV ҳамда Ўзбекистон Компартияси XIX съездлари тарихий қарорларидан руҳланган А. Навоий номли колхоз меҳнат аҳли ўнинчи беш йиллик планини тўрт йилда бажариш ташаббуси билан чиқишган эди. Колхоз меҳнаткашларининг бу ташаббуси район партия комитети томонидан ҳам маъқулланди.

Сўзи билан иши бир хўжалик миришкорлари юксак чўққилар сари интилиб зиммадаги мажбуриятни бажариш учун мардонавор меҳнат қилдилар. Хўжалик миришкорларининг деҳқончиликдаги омилкорликлари натижасида қишлоқ хўжалигининг кўпгина тармоқлари бўйича беш йиллик план икки йил-у ўн ойда ортиғи билан адо этилди.

Колхоз деҳқонлари давлат омборларига 412 тонна сифатли дон етказиб бериб, беш йиллик планни шараф билан уддаладилар. Бу кўзда тутилганидан 251 тонна кўпдир.

Ўнинчи беш йилликнинг ўтган уч йилида хўжаликда сабзавот маҳсулотлари етиштиришда ҳам яхши кўрсаткичларга эришилди. Беш йилликда эл дастурхонига 32177 тонна ҳар хил сабзавот маҳсулотлари тортиқ этиш кўзда тутилган эди. Колхоз меҳнаткашларининг тадбиркорликлари туфайли бугунги кунга келиб план 34458 тоннага етказиб бажарилди.

Хўжаликда 1600 ўрнига 1719 тонна ҳўл мева йиғиштириб олинди. Беш йиллик план муддатидан илгари уддаланди. Шунингдек, хўжаликда 970 ўрнига 980 тонна семиз сортли гўшт топширилиб, зарбдор йил муваффақиятли якунланди.

Колхозда қишлоқ хўжалигининг кўпгина соҳаларида ўнинчи беш йиллик планлари ошириб бажарилган бўлсада, дала ва фермаларда меҳнат қизғин давом этмоқда. КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини ҳаётга изчил тадбиқ этиш учун курашаётган ҳар бир деҳқон ва соҳибкор, чорвадор ҳам пиллакор давлатга картошка, пилла, сут ҳамда гўшт маҳсулотлари сотиш беш йиллик топшириқларини келгуси йилнинг июль ойигача ортиғи билан бажариш мақсадида тер тўкиб меҳнат қилмоқдалар.

Ф. РАИҲОНОВ.
Тошкент райони.

КОМСОМОЛЛАР ПЕШҚАДАМ

Оржоникидзе районидаги 45-ўрта мактаб комсомол-ёшлари «оқ олтин» хирмонига ўзларининг ҳиссаларини қўшмоқдалар. Улар Чиноз районидаги Навоий номли колхозда пахта термоқдалар. Орифжон Мақсудов бошлиқ комсомоллар кунлик нормани ошиғи билан бажармоқдалар. Бригада аъзоларидан Баҳром Пўлатов, Бахтиёр Раҳмонов, Бахтиёр Мавлонов ва бошқалар кунлик нормани тўлиқ адо этмоқдалар. Улар ёрдамга келган 6 та мактаб ўртасидаги социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

З. УБАЙДУЛЛАЕВ.

ОЛТИН ҚЎЛЛАР ТОЛМАСИН

ЗАФАР марраси яқинлашган сари ҳосил тақдири учун кураш тобора кескин тус олмоқда. Қимирлаган ҳар бир жон, кекса-ю ёш далада. Ҳамманинг ўй-нигоҳи «оқ олтин» фронти, қадрдон пахтазорда. Ахир маржон-маржон пешона тери эвазига етиштирилган бебаҳо дурдонамизнинг анчагина момиқ тойлари, қут-баракаси ҳали ерда.

Ҳа, азамат пахтакорларимиз баҳорги об-ҳаво қийинчиликларига қарамай шижоатли меҳнат қилиб, бепоён пахтазорларда социалистик мажбуриятни ҳам тўла қоплай оладиган даражада мўл ҳосил етиштирдилар. Йиғим-теримга зўр уюшқоқлик билан киришдилар. Лекин куз ҳавоси деҳқонга вафо қилмади. Кунда, кун оралаб ёғиб турган қор-ёмғирлар йиғим-терим ишларини, азамат олтинпазларимиз юмушини яна ҳам оғирлаштириб юборди. Билакда кучи, қалбида ўт-ғайрат жўшган, орномусли ҳақиқий марднинг иши ана шунда кўзга ташланади, унинг матонати, шижоаткор меҳнати ана шундай паллада оғизга тушади, достон бўлади.

«Ленинизм» колхози миришкорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика ҳукуматининг Мурожаатидан руҳланган ҳолда йиғим-терим ишларини ҳозирги оғир об-ҳаво шароитларида ҳам қизғин давом эттирмоқдалар. Бу меҳнат, бу шижоат рақамларда, кундалик терим суръатида ўз ифодасини топмоқда.

Колхоз ҳозиргача йиллик халқ хўжалик планини 96 процентдан ошириб қўйди. Давлат қабул пунктларига 3,5 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» жўнатилди. Пўлат этаклардан 2700 тоннадан кўпроқ пахта тўкилди. Ўз агрегати билан шу кунгача 100—130 тонна дурдона териб тўккан азамат механизаторлар Раҳмат Убайдуллаев, Саиднаби Раҳмонов, Темир Аҳмадалиев, Комил Саидовлар хирмонга, айниқса, барака киритмоқдалар. Чевар теримчилар ҳам меҳнат мусобақасида улардан ортда қолишмаяпти. Колхозда ўнмингкилограммчилик ташаббускорлари — Шаҳри Худойбердиева, Клара Сатторова ва Саҳобат Ҳожибековалар ҳозиргача 5—7 тоннадан анча ошириб пахта териб қўйдилар.

— Йил жуда инжиқ келди,— дейди колхоз раиси Абдураззоқ Қурбонқулов.— Ерларимиз, участкаларимиз ўртасидаги тафовут бу йилгидек ҳеч қачон бунчалик кескин фарқ қилган эмас. Қайта-қайта бузиб экилган ерларда ҳосил кеч етилди. Бундай ерлар колхоз умумий майдонининг қоқ ярмини ташкил этади. Бу зонада жойлашган бригадалар ҳали планини тўлдиргани йўқ. Ҳозирги кунда пахтанинг асосий қисмини ана шу бригадалар беряпти. Далаларда ҳосил мўл. Барча куч ва имкониятларни, шаҳарлик ёрдамчиларни ана шу бригадаларга сафарбар қилганмиз. Сушилка хўжалиги, кўрак чувиш агрегатлари тўла қувват билан ишламоқда. Кўрак чувиш ва қуритиш жараёнининг бир ерга марказлаштирилганлиги, айниқса, яхши самара беряпти. Бу ишда банд бўлган кишиларга барча шароитлар яратиб берилган.

Агроном Карим Мўминов, механик Алиқул Ҳайдаров ўртоқлар бошлиқ байроқдор қир участкаси азаматларига офарин! Бу зонада жойлашган етти бригаданинг ҳаммаси йиллик халқ хўжалиги планини ошириб адо этди. Улар ҳадемай, зиммадаги мажбуриятларини ҳам тўлдирадилар. Етти баҳодир — Турғунбой Азаматов, Нишон Ҳожибеков, Умурзоқ Ҳамроев, Ўринбой Норматов, Аъзам Аҳмедов, Рашид Ҳожибеков ва Марям Аҳмедова ўртоқлар бошлиқ ғолиб бригадаларнинг шижоаткор олтинқўл зарпазлари ҳосилдорликни 40 центнерданга етказиш учун шу ёғин-сочинли кунларда ҳам астойдил ғайрат ва матонат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Шу ўринда заҳматкаш пахтакорларимизнинг оғирини енгил қилаётган, даладаги қолган ҳосилнинг сўнгги граммигача йиғиб-териб олишда уларга ҳиммат ва қалб даъвати билан яқиндан катта ёрдам бераётган шаҳарлик мададкорлар шаънига илиқ сўзлар айтмай илож йўқ. Ангрен шаҳридаги Эргашмирзо Эшматов директорлик қилаётган физкультура техникумининг 300 нафар талабаси бир ярим ойдан буён колхоз далаларида пахта термоқда. Уларнинг шу кунгача уйган «оқ олтин» хирмони 700 тоннадан ошиб кетди. Колхоз меҳнат аҳли шаҳарлик ёшлар мададидан чексиз миннатдор.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
Бўка райони.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети пахта йиғим-теримида иштирок этаётган шаҳарлар корхоналари, ташкилотлари ва область ўқув юртлари ўртасидаги социалистик мусобақанинг шу йил 11 ноябрдан 15 ноябргача бўлган якунларини кўриб чиқди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ангрен шаҳрига** (шаҳар партия комитетининг секретари М. М. Орифжонов, шаҳар ижроия комитетининг раиси Н. И. Юрин, шаҳар комсомол комитетининг секретари С. А. Аброров ўртоқлар) берилди. Шаҳар коллективлари кишиларни пахта йиғим-теримига сафарбар этишда яхши кўрсаткичларга эришдилар ва ҳар бир теримчининг ўртача кундалик иш унуми юқори бўлишини таъминладилар.

Байроқ Янгийўл шаҳридан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент авиация техникумига** (директори Х. К. Пўлатов, партия ташкилотининг секретари А. Н. Никитин, маҳаллий комитет раиси А. Хонбобоев, комсомол ташкилотининг секретари Р. Х. Нозимова ўртоқлар) берилди. Бу коллектив кишиларни йиғим-теримга сафарбар қилишда яхши кўрсаткичларга эришди ва ҳар бир теримчининг ўртача кундалик иш унуми юқори бўлишини таъминлади.

Байроқ Тошкент область давлат педагогика институтидан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Пискент районидаги Низомий номли 8-мактабга** (директори Ш. Маликов, партия ташкилотининг секретари М. Мамажонов, маҳаллий комитет раиси Х. Олимжонов, комсомол ташкилотининг секретари С. Саидбурхонов ўртоқлар) берилди. Мактаб коллективи кишиларни йиғим-теримга сафарбар этишда яхши кўрсаткичларга эришди ва ҳар бир теримчининг ўртача кундалик иш унуми юқори бўлишини таъминлади.

Байроқ Бекобод районидаги 38-мактабдан олиб берилади.

Йиғим-теримда алоҳида ўрнак кўрсатган ишчиларни, хизматчиларни, ўқувчиларни мукофотлаш учун Ангрен шаҳар ижроия комитетига, Тошкент авиация техникумига, Пискент районидаги Низомий номли 8-мактабга 500 сўмдан пул ажратилсин.

АНАСТАСИЯ ЧУДНАЯ МАКТАБИ УЧУН

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти ҳузурида «Красний водопад» экспериментал базасининг сут соғувчи оператори, СССР давлат мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Ивановна Чуднаянинг республика илғор тажриба мактаби учун икки қаватли бино қуриб битказилди. 23-трестнинг 8-кўчма механизациялашган колоннаси қурувчилари уни «яхши» баҳо билан топширдилар. Бу ерда машғулотлар учун бешта дарсхона, таълим ускуналари — сут соғиш агрегати, сут ишлаш механизмлари, сепаратор ўрнатилган хоналар бор.

Янги binodaги машғулотлар декабрнинг дастлабки кунларида бошланади. Мактаб тингловчилари — республика колхоз ва совхозларининг зоотехниклари ва ферма мудирлари учун машғулотларни А. И. Чудная, чорвачилик институтининг олимлари ўтказадилар. Бир йил давомида мактабда 260 киши таълим олади. Ўқувчилар учун ётоқхона қурилган.

(ЎзТАГ).

ВАЪДА БАЖАРИЛАДИ

Ҳамма ерда бўлганидек бу колхозда ҳам табиат деҳқонлар олдига бир мунча муаммоларни кўндаланг қилиб қўйди. Лекин тадбиркорлик, омилкорлик билан иш юритган пахтакорлар бу муаммоларни енгиш учун катта куч ва ғайрат сарфладилар.

Айниқса, шу йил эрта баҳорда хўжаликка қўшиб юборилган собиқ Фрунзе номли колхоз ерларида деҳқончилик маданиятини кўтариш, ҳосилдорликни оширишга қаратилган зарур чора-тадбирлари кўрилди.

Ҳамиша пешқадамлик қилиб келган Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози заршунослари бу йилги қийин шароитда ҳам бўш келмадилар. Тўғри, каттагина майдонлардаги ғўза бироз кечки бўлиб қолди. Лекин бу ғўза тупларида ҳосил нишоналари маржон-маржон эди. Тажрибакор деҳқонлар қалб қўрларини сарфлаб, ҳар туп ғўзадаги кўсакларни эрта пишиб етилиши учун керакли агротехника чораларини амалга оширдилар. Бригадалар, механик-ҳайдовчилар ўртасида ўзаро мусобақа кучайтирилди. Суръат аввалги йиллардагидек бўлмаса ҳам, лекин қишлоқдаги каттадан кичикнинг бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилиши туфайли хирмон тобора кўкка бўй чўза бошлади.

Бригадалар бирин-кетин маррага етиб кела бошладилар. Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ислом Икромов бошлиқ бригада миришкорлари бу йил ҳам намуна кўрсатдилар. Бу бригадада 85 гектар ерда ғўза ўстирилди. Ҳар гектаридан ҳозирги кунга қадар 35 центнерга яқин хирмон кўтарилди.

— Ҳар йилгидек бу йил ҳам 50 центнерчилар сафидан ўрин олиш учун курашмоқдамиз,— дейди Икромов.— Даламизда ҳосил чўғи мўл.

У колхоздаги кўпчиликнинг, Қосим Ҳакимов, Тошпўлат Азимжонов сингари ўртоқлар бошлиқ бригада миришкорларининг фикрини ифодалаётган эди. Чунки бу бригадаларнинг азаматлари бу йилги қийин об-ҳаво шароитида сира иккиланмай, тушкунликка тушмай катта умид билан меҳнат қилдилар ва маррага барвақт етиб келдилар. Улар эндиликда 45—50 центнерлик маррани кўзлаб меҳнат қилмоқдалар.

Механик-ҳайдовчилар мусобақасида А. Рихсиев, Ғ. Асқаров, А. Усмонов, Р. Қўчқоров, Ш. Тожибоев, М. Нурхўжаев сингари ўртоқлар бутун мавсум давомида пешқадамлик қилиб келмоқдалар.

Ҳар бир бригадада экин майдонининг анчагина қисми уруғлик пахтага ажратилган. Шунинг учун ҳам бу майдонлардаги пахталар алоҳида парвариш қилинди. Уруғлик пахтани териб олишда кўпминг килограммчи теримчилардан Маҳфуза Турғунова, Насиба Исматова, Санобар Мирзааҳмедова, Ҳалима Умарова, Сабоҳат Файзиева, Хабиба Усмонова сингарилар ғайрат кўрсатдилар.

— Биз,— дейди колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Исматов.— 1600 гектар ернинг ҳар гектаридан кам деганда 40 центнердан ҳосил топширишга ваъда берганмиз. Ваъда албатта бажарилади.

Даладаги ҳаракат миришкорларнинг сўзи билан иши бир эканлигини кўрсатиб турибди. Шу кеча-кундузда теримда 750 дан ортиқ киши қатнашмоқда. Ёрдамчиларни қўшиб ҳисоблаганда уларнинг сони 2 мингдан ортиб кетади.

Ҳар бир колхозчи кунига 40—50 килограммдан кўсак термоқда.

— Машина — механизмлардан ҳам тўла қувват билан фойдаланиш тадбирлари кўриб қўйилди. Бригадаларда 5 та кўсак терадиган машина, 3 та подборщик ишлаб турибди.

Иккита сушилка ҳам ишга тушириб юборилди. Тайёрланган пахта пешма-пеш қуритилиб, пунктларига жўнатилмоқда. Марра яқинлашмоқда. Далада жасорат, ғайрат, уюшқоқлик кўрсатаётган, ёрдамчиларнинг мададидан руҳланаётган деҳқонлар ўз сўзларининг устидан чиқиш учун ҳар бир кун, ҳар бир соатдан баракали фойдаланмоқдалар.

Н. ИСАЕВ.

Суратда: Тошкент ёғмой комбинатининг пешқадам оператори Ҳадича Одилова. Бу илғор ишчи шахсий беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олиб ишламоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ҲАММА МИННАТДОР

ОИЛАДА бирон бир киши, айниқса, ёш болалар бетоб бўлиб қолса ҳамманинг тинчи йўқолади. Жигарбандлар, хабар топган қариндош-уруғлар уни эшикдан йўқлаб келишади, атрофида парвона бўлишиб, кўнгил сўрашади. Бу жуда яхши, бу ҳам ўзига хос руҳий бир даво. Аммо, оқ халат кийган ширин сўз, ҳамдард шифокорларнинг уйга кириб келиши, бемор дардига малҳам бўлиши ҳаммасидан ҳам аъло. Шунинг учун ҳам унга умид ва меҳр кўзи билан боқишади. Улар сиймосида ҳаёт қувончи, одамлар тинчи, осойишталиги акс этиб туради.

Собир Раҳимов районидаги 10-амбулатория пойтахтимизнинг аҳоли жуда зич ерига жойлашган. Шифохона шу атрофдаги 1 ва 2-«Чимбой», «Правда», «Коминтерн», «Чиғатой», «Янги турмуш» маҳаллаларининг аҳолисига хизмат кўрсатади. Амбулатория янги очилганда одамлар бежиз қувонишмаган экан. Уларнинг энг яхши умидлари рўёбга чиқди. Ҳозирги кунда беморларга тиббий ёрдам кўрсатаётган беш врач ва ўн нафар медицина ҳамшираси одамларга меҳрибон, ширин сўз, ўз касбини шарафлаётган ва ўз бурчини садоқат билан адо этаётган фидокор кишилардир. Улар ўзлари хизмат кўрсатаётган участка аҳолиси, маҳаллалардаги жамоат ташкилотлари билан яқин алоқа ўрнатишган. Амбулатория шифокорлари деярли ҳар бир оила, ҳар бир киши касаллик тарихини яхши билишади. Тез-тез профилактик тадбирлар ўтказиб боришади. Бунда терапевтлардан Эркин Зайниддинов, Масъуда Аминова стоматолог Исоқ Муҳаммаджонов, катта медицина ҳамшираси Озода Асқарова қарийб 30 йилдан буён ҳамшира, тажрибали шифокор Ҳосият опа Нишонбоевалар айниқса, намуна кўрсатмоқдалар.

— Амбулаториямиз шифокорлари ҳар куни юздан ортиқ беморни қабул қилишади, — дейди суҳбатда бош врач Аҳмаджон Юсупов. — Уларнинг биронтаси ҳам шифохонадан тегишли тиббий ёрдам ёки зарур консультация олмай чиқиб кетмайди. Лекин врачларимиз бу билангина чегараланиб қолаётганлари йўқ. Маҳаллаларда, давлат муассасаларида тез-тез тематик лекциялар уюштирилмоқда, кенг жамоатчиликни қизиқтирган касалликлар ҳақида махсус консультациялар ташкил қилинмоқда. Мунтазам ўтиб турган савол-жавоб кечаларимизга аҳоли ўртасида, айниқса, қизиқиш катта. Амбулаторияда шифохонага келолмайдиган беморларга тиббий хизмат кўрсатиш ҳам яхши йўлга қўйилган.

Эл саломатлиги посбонлари, дардларга малҳам шифокорлардан ҳамма миннатдор, кўнгиллар масрур.

А. ТОЛИПОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

МАҚСУД ШАЙХЗОДА ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА

Мақсуд ШАЙХЗОДА

ПАХТА ҒАЗАЛИ

Ўттиз йилдир мен пахтага юзлаб қўшиқ битганман,
Ҳар баҳорнинг ваъдасига кузда жавоб кутганман.
Чигит билан бошлаб шеърим таржимаи ҳолини,
Ғўза тенги ёзнинг олтин ҳавосини ютганман.
«Қаерликсан!» деб сўрсалар мен кезган шаҳарларда,
Пиёлада ғўза нақшин мандат қилиб тутганман.
Не яширай, пахта бизнинг кайфимизга ўлчовдир,
План тўлса бошим билан осмонга етганман.
Майли, қадим ғазалчилар арузнинг байтларида
Дилбарларни мақтаганини китобда кузатганман,
Аммо мен-чи: меҳнаткашнинг қўлларини ҳурматлаб,
Содда бармоқ вазнимизда пахтани мадҳ этганман.
Ўзбекларнинг ҳимматини қутлаганда бутун эл,
Қувонгандан қайғуларни, дардларни унутганман.
Пахта-ку бир баҳонадир, шу туфайли халқимнинг
Вафосини куйлаб-куйлаб, куйли йўллар ўтганман.
Ўлкадаги оқ денгизлар кема кутар ва ғаввос,
Оқ инжулар жилвасидан завқу нашъа тотганман.
Бир чойнак чой теримчининг чанқоғини босгандек,
Мен шеъримга:—Теримдош бўл,—деб тайинлаб айтганман.

ҚЎШИҚ

Тўлин ойдай тўлишиб,
Туғилди бир қўшиқ:
Ер кафтига тўлин ойдай кўтариб олди.
Унга узанди юлдузлари ярқираган тун.
Унга узанди нури шарқираган кун.
Мангулик уни олмадай қўйнига солди.
Рангин-рангин ранглар улашиб,
Турфа-турфа оҳанглар ташиб,
Юракларга йўл олди у қўшиқ,
Тилакларга қўл солди у қўшиқ,
Юракларни кўрди...

Тилакларни кўрди...
Ҳаётни кўрди...
Баъзан қўшиқ бўлганига ҳам...
Баъзан қўшиқ бўлганига суюнди.
Юраклар эшитганди унинг тилагин:
«...Тирик шеър бўлиб анқиб яшасанг».
Юраклар ҳам қилди ҳавас;
«Тирик қўшиқ бўлиб анқиб яшасанг...»
Эътиқоди — эмин-эркин учган қанот,
Орзулари — баҳорларда яшнамак,
чинорларда кўкламак;

Ишқи — тоғ қорини эритган қуёш
Бўлган бир қўшиқ туғилди.
У қўшиқда бир бўстондир эзгулик,
Атрофда гиргиттондир мангулик.
Шукрона айтиб туғилганига:
Юракларга йўл очиб юрар,
Орзулари нур сочиб юрар.
Қўшиқ фақат туғилар.....

Эргаш МУҲАММАД.

ЭЛНИНГ ЖЎШҚИН КУЙЧИСИ

Маданиятимиз тарихи, халқимиз қалбида ўчмас из қолдирган, мангуликка даҳлдор шоирлардан бири оташнафас Мақсуд Шайхзода эди. Шу кунларда халқимиз шоир туғилганига 70 йил тўлишини чуқур ҳурмат билан нишонламоқда. Республикамиз бўйлаб шоир овози янграмоқда, унинг мисралари қайта-қайта чоп этилмоқда. Шафқатсиз ўлим катта истеъдод соҳибини бевақт олиб кетган бўлса ҳам, шоир куйлаган қўшиқларида яшашда давом этмоқда. Эсингиздами, шоир ўзи ёзган ҳаяжонли сатрлар:

Йўқ, мен ўлган эмасман!
Йўқ, мен ўлган эмасман!
Умрим буюк пиёла, ҳали
тўлган эмасман!
Мен яшайман боламда,
экиб қўйган даламда!
Дами синмас қиличда, учи
ўчмас қаламда!

Ҳақиқатан ҳам, шоирнинг умри, ижоди — буюк пиёла. Шайхзоданинг ижод пиёласи юз йил яшаб, юз йил ижод қилса ҳам тўлмас эди; унинг ижодий режалари, орзулари, «ёзувчининг фикрини ва дилини ҳамиша яшнатувчи ўлмас ҳамроҳлари» кўп эди. Шайхзоданинг ижоди—унинг юраги. Юраги доимо куй истар, куйлаб турар, қалам истар, яратиш завқи ва дарди билан ҳаёт эди.

Кўп кўрганман,
Кўп юрганман,
Кўплар билан учрашганман...
Инқилоблар
арафаси туғилганман.

— деб ёзган эди Шайхзода шеърларининг бирида.

Меҳнаткаш халққа озодлик ва бахт келтирган давр арафасида туғилиб, янги замонда яшаб, замонни, революцияни куйлашга сафарбар этилган эди ва шунга тайёр эди шоир.

Мақсуд Шайхзода 1908 йил Озарбайжоннинг гўзал Оқтош қишлоғида ўз замонасининг илғор зиёлиси, врач Маъсумбек оиласида туғилди. Адабиётга қизиқиш, шеърга муҳаббат бўлажак шоир қалбида мана шу оила даврасида пайдо бўлган эди, чунки отаси адабиётни севар, уни чуқур идрок этиб, фарзандларида ҳам шу ҳислатларни тарбиялашга интилар эди.

Низомий, Воқиф, Навоий ва Фузулий асарлари Шайхзодани ёшлигиданоқ нафосат, шеърият оламига бошлади.

Ибтидоий мактабда савод чиқаргач, 1921 йилдан Мақсуд Шайхзода Боқудаги Дорилмуаллиминда ўқийди, сўнг қишлоқларда ўқитувчилик қилади, педагогика институтида сиртдан ўқийди. Билимга, ўқишга ўта чанқоқлик ёш шоирни ўқиш ва ўрганишга ундайди. Рус тилини яхши билган Мақсуд Шайхзода рус классик ва ғарб адабиётининг нодир асарлари билан танишади. Шоирнинг илк шеъри 1921 йилда «Коммунист» газетасида эълон қилинади. Илк ижодий машқлар, шеърлар, мақолалар Шайхзода истеъдоди, унинг қирралари ҳақида дарак берар эди.

1928 йилда М. Шайхзода Тошкентга келади. Шу йилдан бошлаб унинг бутун ҳаёти, тақдири, ижоди Ўзбекистон билан боғланади; у илҳомини Ўзбекистондан олиб, қалб қўшиғини, юрак ҳароратини фарзандлик муҳаббатини шу гўзал диёрга атади.

Шеърият диёрин
шоирларимиз
Ҳар уй, ҳар кўнгилга
байтлар бўлсин ёр!
Элга дастёр бўлса
шеърларимиз —
Демакки, умримиз ўтмабди
бекор!

Шайхзода ўз умрини жуда баракали ва халқига катта фойда келтириб яшади. Шоирнинг Ватан, она-юрт, халқи шаънига айтган юрак сўзлари ўнлаб шеърий тўпламларни ташкил этади. Унинг ижодий мероси ниҳоятда бой; ажойиб шеърлари, балладалари, достонлари, драматик асарлари, оташин нутқлари, илмий тадқиқотлари бугун ҳам маданиятимизнинг хазинасидаги нодир асарлардир.

ҚЎШИҚЛАРДА ОЛАМ ҲУСНИ БОР

Севимли шоиримиз рус классик ва совет адабиётининг, қардош халқлар адабиётининг энг яхши намуналарини, жаҳон адабиётининг шоҳ асарларини таржима қилиб, ўзбек китобхонларига туҳфа қилди.

Шоир салкам 50 йил ижод қилди. Янги куй, янги шеър ишқида мамлакатимизни кезиб, Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларини айланиб ўз қаҳрамонлари билан учрашиб —халқ ҳаётидаги барча муҳим воқеаларнинг гувоҳи бўлиб, меҳнатдаги янги ғалабаларни куйлади.

Шоир қалбин дарчаларидан
Талай товуш келиб киради,
Худди борлиқ парчаларидан
Яратилар дунё сурати.

Мақсуд Шайхзода ижодининг энг ёрқин хусусияти — ўткир замонавийликдир. Унинг шеъриятида — давр, ҳаёт бутун ташвишлари, шодликлари ва орзу-умидлари билан ўз аксини топади. [Аксинча, драматург Шайхзода ижодининг мавзуи — Шарқ тарихи. Биринчи, 1923 йилда ёзилган «28 апрель инқилоби» номли, ўрганиш, ижодий ўсиш йўлида бир қадам бўлган драмада ҳам, «Жалолиддин», «Мирзо Улуғбек» каби етук драмаларда ҳам, тугалланмай қолган «Беруний»да ҳам ёзувчини халқ тарихи ҳаяжонлантирган].

Шайхзода поэзияни социализм учун курашда муҳим восита деб тушуниб, ўзини шу курашнинг аскари деб билди. Шоир ижоддаги илк қадамларидан бошлаб халққа хизмат қилишни, халқ манфаатлари учун курашни ўзининг олий, эзгу мақсади ва гражданлик бурчи деб билди. Унга хос хусусиятларни таъкидлаб, таниқли адиб Шароф Рашидов: «Шайхзода шеърларининг энг яхши бадиий ва сиёсий фазилати — унинг чуқур партиявийлигидир. Шоирнинг жуда кўп шеърларида давримизнинг улуғ идеаллари, халқимизнинг вазифалари бадиий оҳангларда кўтаринки руҳда тасвир қилинади. Бу шеърлар тўла маънода жанговар шиор бўлиб жаранглайди»,— деб ёзган эди. Ҳақиқатан ҳам шоир шеъриятида чақириқ вазифасини бажарувчи сафарбарлик кучи бор эди.

Дастлабки китоблари биланоқ ўқувчиларга манзур бўлган Шайхзоданинг поэтик овози йилдан-йилга кучайиб борди. Шоир ижодининг мавзу доираси кун сайин кенгайди, маҳорати ортди, ўз фикри, ғояларини ифодалаш учун шоир шеърият бисотидан янги-янги усуллар ахтарди.

Мақсуд Шайхзоданинг шеърий овози ҳеч қайси шоир овозига ўхшамайди, у фақат Шайхзоданинг овози; иборалар, образлар, мушоҳадалар —ҳаммаси фақат унга, Шайхзодага хос.

Десаларки, нечун яшар
шеърият!
Қайси қудрат ғазалларга
ҳаётбахш!
Дерман: инсоф, инсонийлик,
ҳуррият
Китоб ичра агар бўлса
мунаққаш— .
У қўшиқда наслларнинг
меҳри бор,
У қўшиқда ўлмасликнинг
муҳри бор!

Шундай қўшиқларни яратишга интилди шоир.

Ҳамид Олимжон Шайхзода ижодининг бошларидаёқ у ҳақда шундай деган эди: «Шайхзода фикрлар шоиридир. У сиёсий шеърлар яратадиган санъаткордир». Шоирнинг В. И. Ленин, социализм ва тинчлик, коммунизм асри ҳақида ёзган шеърлари бу фикрнинг ёрқин, ишончли далилидир. Айниқса Улуғ Ватан уруши йилларида шоир овози халқига мадад берди. «Кураш нечун!», «Жанг ва қўшиқ», «Кўнгил дейдики...» каби тўпламларига кирган шеърларига публицистик руҳ, теран замонавийлик, жанговарлик хос. Шоирнинг жўшқин шеърлари, жанговар очерклари, публицистик мақола ва нутқлари ғалаба кунини яқинлаштиришда катта роль ўйнади. Чунки уларда, бутун совет ҳарбий поэзиясида бўлгани каби, мамлакатнинг ташвишлари, кишиларнинг фарёди ва алами, қувончи ва ишончи бор эди. Буюк ғалаба — совет руҳининг, эътиқодининг, халқлар дўстлигининг ғалабаси бўлди.

Шоир бир шеърий тўпламини «Йиллар ва йўллар» деб атади. Бу шеърларда йилларнинг фикрлари, ўйлари, ташвиш ва зафарлари, йўлларнинг файзи, сафардошлар мадҳи мужассамланган. Бу шеърларида ҳам шоир ўзининг севимли мавзуларига содиқ бўлиб, давримизнинг бош масаласи — «коммунизм қурмоқлик масаласини» ёритади, В. И. Ленин шаънига қўшиқлар тўқийди, дўстликни тараннум этади.

Бу шеърлар — коммуна асрининг жанговар ва жарангдор қўшиқлари. Бутун ижоди давомида Шайхзода В. И. Ленин ҳақида юзлаб серужило, серҳикмат мисралар яратиб доҳийнинг абадийлиги, ишининг буюклигини, барча ғалабаларимиз раҳномоси эканлигини куйлади. Замонамизнинг энг муҳтарам унвони — коммунист деган ном.

Бу баҳода — имон ва виждон борлигини таъкидлади:

Партиянинг аъзоси!
Сенинг билетингда бор—
Ҳақиқатнинг имзоси,
Коммунистнинг фазоси,
Наслларнинг ризоси,
Сен келгуси давронларнинг
инсонига
Урнаксан.
Замона бир вужуд бўлса,
Сен оловли юраксан!
Ҳар нафасда, ҳар қадамда
Дунёмизга кераксан,
Партиянинг аъзоси
Барча олий умидларнинг
асоси.

Минг афсуски, шоирнинг оташин ва чуқур лиризм билан суғорилган «Хиёбон» номли шеърий тўплами ўқувчилар қўлига муаллифнинг вафотидан сўнг келиб тегди.

Бугун ҳам, республикамизда пахта учун курашнинг энг долзарб кунларида толмас пахтакорларга шоир байтлари теримдошдир. Аслида ўттиз йил давомида «пахтага юзлаб қўшиқ» битган шоир ўз қўшиқларида пахтани мадҳ этиб, халқининг «вафосини куйлаб-куйлаб, куйли йўллардан ўтган».

«Қаерликсан!» деб сўрасалар мен кезган шаҳарларда.

Пиёлада ғўза нақшин мандат қилиб тутганман!

Бу сўзларда қанчалик чуқур ифтихор бор! Бошқа бир шеърида эса «не яширай, пахта бизнинг кайфимизга ўлчовдир», «пахтамизда қалбимизнинг ҳарорати бор, пахтамизда қалбимизнинг поклиги ошкор», деб ёзади шоир. Бу сўзлар бугунги ташвишларимиз ва туйғуларимизга қанчалик ҳамоҳангдир!

Ўзбек адабиётида достончилик ривожига ҳам Шайхзода салмоқли ҳисса қўшди. Унинг достонлари марказида ёруғлик ва қоронғуликнинг кураши турди. 1932 йилда ёзилган «Ўртоқ мулк» достонидан бошлаб, «Чироғ», «Ўртоқ», «Мерос» ва сўнгги—«Тошкентнома»да — ҳаммасида шоир халқининг ўтмиши ва бугунги бахтидан ҳикоя қилади. «Тошкентнома» — Тошкент, тошкентликлар ва шоирнинг ўзи ҳақида достон, унда бор шоир дилидаги муҳаббат, ихлос. Тошкентнинг тарихи, қадим маданияти, бугунги жамоли, унинг кишилари ҳақида жўшиб ёзади шоир.

Шайхзода таржимонлик фаолияти билан ҳам халқимизга ғоят самарали хизмат қилди. Таржима қилиш учун ҳам шоир қалбига яқин, ижодий услуби ва идеалларига ҳамоҳанг асарларни танлаб, уларни самимий эҳтиром билан ўзбекчалаштирди. Улар орасида В. Маяковскийнинг «В. И. Ленин» ва «Жуда соз!» достонлари, В. Шекспир ва Р. Тагор, Пушкин, Байрон ва Нозим Ҳикмат, Махтумқули ва Аветик Исаакян асарлари бор.

Шайхзодага ҳамиша билимга чанқоқлик хусусияти ҳамдам эди. У бутун ҳаёти давомида ўз халқи ва қардош халқлар тарихи, жаҳон маданиятини тинмай ўрганди. Классик поэзиядаги оловли эҳтирослар ва вазмин фикрлар, бой санъатлар уни ўзига тортди.

Мана шу қизиқиш, ўрганиш ва катта меҳнат меваси сифатида икки юздан ортиқ илмий мақолалар, ижодий тадқиқотлар юзага келди. Агар биз Шайхзоданинг фан соҳасида яратган асарларини катта бир китоб десак, унинг саҳифалари бизга буюк Навоий ва Низомий, Бобир ва Шекспир, Пушкин ва Шота Руставели, Горький ва Маяковский, Садриддин Айний ва Ойбек ҳақида ҳикоя қилади.

Мақсуд Шайхзода шеърларининг бирида умрбоқийлик ҳақида гапириб, инсон умри ўстирган фарзандлар, экилган дарахтлар, бир сўз билан айтганда, одамларга қилган яхшилик билан ўлчанишини таъкидлаган эди. Шайхзода ҳаёти ҳақида гапирар эканмиз, унинг қимматини ёзган асарлари, қалбининг ҳарорати одамларга қилган яхшиликлари билан ўлчаймиз. Шайхзоданинг замондоши, дўсти оташнафас шоир Ҳамид Олимжон ўз даврини куйлаб «замонамиз ғазалхон бир дам, қўшиқ айтган етар муродга» деб ёзган эди. «Асримизга розилик» шеърида Мақсуд Шайхзода шунга яқин фикрни ифодалайди:

Шукур, шукур,
Кўп қутлуғ замонга мен
Бўлибман ҳамроҳ,
Чунки эзгу ва равшан
Азалий ғояларнинг
Қад ростлаб юрганига
Бўлолдим гувоҳ.

Мен бир неча бор домла Шайхзоданинг мароқли суҳбатларини, шеър ўқиганларини тинглаш бахтига муяссар бўлганман. Ҳозир ҳам шеърий тўпламларини варақлар эканман, беҳос фақат шоирга хос оҳанг билан ўқишга интилганимни сезаман. Чунки ўзига хос талаффуз, оҳанг, урғу ва табассум бор эди устозининг шеър ўқишида. Шоирнинг тенгқурлари, бахтиёр замондошлари, биз, шогирдлари қалбида чуқур ўрин олган ўчмас хотиралар — бизнинг бойлигимиз, фахримиз.

Ҳулкар ОЛИМЖОНОВА.

ШОИР ҲАҚИДА

ШАЙХЗОДА фикрлар шоиридир. У сиёсий шеърлар яратадиган санъаткордир. Кенг маълумотли шоир жуда қалтис мавзуларда асарлар ёзади ва кўпинча яхши натижаларга эришади.

Ҳамид ОЛИМЖОН.

* * *

ШАЙХЗОДА шеърларининг энг яхши бадиий ва сиёсий фазилати унинг чуқур партиявийлигидир. Шоирнинг жуда кўп шеърларида давримизнинг улуғ идеаллари, халқимизнинг буюк вазифалари бадиий оҳангларда, кўтаринки руҳда тасвир қилинади, бу шеърлар тўла маънода жанговар шиор бўлиб жаранглайди. Шайхзоданинг шеърлари ўзининг шакли ва мазмуни эътибори билан шиор, чақириқ вазифасини бажариш даражасида сафарбар қилувчилик кучига эгадир.

Шароф РАШИДОВ.

* * *

ШАЙХЗОДА шеърларининг формаси ранг-барангдир. У рубоий (фалсафий мазмундаги тўртлик), баллада, поэма ва лирик шеърлар формасидан фойдаланади. Ўз фикрларини ифода этиш тарзи Маяковскийнинг тасвирий воситаларига ўхшаб кетади. У ҳам Маяковский сингари порлоқ ва кутилмаган образлар яратган. Унинг «Мерос», «Тақдир» ва биринчи ўзбек президенти ҳақидаги «Оқсоқол» достонлари социалистик воқеликни тасвирловчи кенг полотнолардир.

ОЙБЕК.

* * *

ОТАШИН қалб эгаси Мақсуд Шайхзода том маъноси билан интернационал шоир эди. Каспий шабадаси уфуриб турган диёрда, озар элида туғилган шоир ўзбек юртини она тупроғим деб атади. Қалбидан отилиб чиққан ҳар бир мисрани ана шу диёрга, унинг меҳнатсевар кишиларига бағишлади.

Комил ЯШИН.

УСТОД ЛИРИКАСИ

Рус совет поэзиясининг новаторлик анъаналарини Шайхзода асосан В. В. Маяковский ижодини таҳлил қилиш жараёнида ўрганган бўлса, классик шеъриятда реалистик тасвир масалаларини Алишер Навоий асарларини текшириш процессида тадқиқ этган. Шайхзода, рус совет шеъриятини ўрганганида асосан реалистик тасвир ва новаторликка алоҳида эътибор берганидай, классик шеъриятни таҳлил қилганда ҳам айни шу масалаларга чуқурроқ кириб боришга интилади. Бундай ижодий изланиш, назарий хулосалар, унинг амалий фаолиятида — шеъриятида муҳим роль ўйнайди. У классик адабиёт анъаналаридан ўрганиб, ўз лирик қаҳрамонини «чин гражданлик йўлларидан» олиб ўтади. Унинг «Муаллим», «Қуёш, ой, қиз», «Пахта ғазали», «Сув қиссаси», «Олма», «Кўзлар», «Баҳоримиз нашъаси» каби ўнлаб шеърларида реалистик анъаналарнинг илҳомбахш таъсирини кўриш мумкин. Аввало мавзу, тасвир объектининг ўзи кўпинча шоирни ўтмиш шоирлари билан мунозарага чақиради. Бу мунозара яхши анъаналарни сингдириш жараёни тарзида рўй беради.

Шайхзода шеърларининг мағзида ҳам классик шоирларимизнинг лирик қаҳрамонлари босиб ўтган йўл ва унинг интиҳоси бўртиб кўриниб туради.

Шайхзода, чунончи, баҳор нашидасини куйларкан, аввало давр қудратини, кишиларимиз олиб бораётган жаҳоншумул курашни ифодалайди. У:

Биз булбулга ғоят шинам
Гулистонлар ўтказдик.
Ва «классик» булбулларни
Уйсизликдан қутқаздик.

Ниҳоятда ҳақ гап. «Булбулларни уйсизликдан қутқазиш» ибораси шоир реализмининг ҳикматли ифодасига ўхшайди. Бу умумлашма фикр янги замон шеъриятининг характерини, энг яхши анъаналарга таянган поэзиянинг кенг очилган имкониятларини, қисқаси, ҳаёт диалектикасининг ҳаққоний тантанасини улуғлайди.

Маълумки, асрлар оша яшаб келаётган халқ қўшиқларининг руҳан соғлом, ички дунёси эзгуликларга тўла лирик қаҳрамони адолат ва ҳақиқат тантанаси учун курашчидир. Октябрь революциясидан кейин халқ қўшиқларининг лирик қаҳрамони янада баландроқ қад тиклаб, «кўксига офтоб теккан» заҳматкаш халқнинг қувончини, ифтихорини дунёга кўз-кўз қилди. Энди унинг руҳий дунёси янги идеаллар билан бойиди, жарангдор овозини баралла қўйиб янги замон ғояларини — эзгуликнинг енгилмаслигини ҳар қачонгидан ҳам дадил куйлай бошлади.

Халқ ижодкорларининг асарларидаги мана шу ҳаққониятни — «омманинг кайфиятларига тилмоч бўлиб келган» реализмни чуқур англаган Шайхзода қўлига шоирлик қаламини олганида, у ўзининг лирик қаҳрамонини ҳам халқ оммаси туйғуларининг, орзу идеалларининг «тилмочи»га айлантиришга интилади. Шу боисдан шоир лирик қаҳрамонининг ёрқин ўйлари, эзгу идеаллари ҳам халқ ижодининг чашмаларидан кенг баҳра олган. Бу лирик қаҳрамоннинг фикрлаш тарзи фалсафий йўналишда бўлгани сабабли, унинг фаолиятида халқ ижодининг шу услубдаги қирралари кўпроқ из қолдиради.

Халқ ижоди ҳикматга тўла мақоллар, қочириқ сўзлар, муболағадор иборалар орқали ҳам воқеликнинг аниқ ва лўнда манзарасини гавдалантиради. Худди шу усул Шайхзода шеъриятининг реалистик кучини оширишда катта роль ўйнайди. Шоир ҳаётимизнинг яққол ва яхлит картинасини чизмоқчи бўлганида, худди халқ ижодининг лирик қаҳрамонидай қисқа ва аниқ мушоҳада қилади. Бунга ишонч ҳосил этиш учун шоирнинг «Тошкентнома», «Оқсоқол» достонларини, «Ғалаба ва истиқбол таронаси», «Бу қўшиқ», «Чироқ», «Кўзлар», «Ҳаёт боқий», «Денгизнинг хулқи», «Пахтакор ва шоир» каби кўплаб шеърларини кўздан кечириш кифоя. Унинг ижодида стихияга айланган хусусият — изланувчанлик, новаторлик хусусияти халқ ижодига хос ҳаққоният нурлари билан йўғрилгач, реалистик тасвирнинг кучи лирик қаҳрамоннинг эстетик идеалини рўёбга чиқаради:

Ҳа, пахтанинг ипларидир
дўстлик томири,
Пахтадандир
тандирдаги нonнинг
хамири.

«Пахтанинг ипларидир дўстлик томири» деган ҳикматли таъбирда Ўзбекистоннинг қудрати ва истиқболи, пахта учун беминнат фидокорона меҳнати яққол акс этиб турибди.

Устод Шайхзода реалистик поэзияда соддаликнинг қанчалик зарурий шарт эканини қайд этиб, шундай деган эди: «...У (Маяковский — Ю. Ш.) реалистик поэзия йўлида ўзининг революцион поэзиясини бадиий соддаликка кўтарди»

Қаранг, Шайхзода назарида соддалик — бир чўққи! Бу «чўққи»га дадил кўтарилишда эса халқ ижоди буюк таянчлардан бири бўлиб хизмат қилади. Шунинг учун ҳам соддалик ҳаққонийликни намойиш этишда халқ мақоллари, ҳикматли сўзлари унинг шеърларини безайди. Айни вақтда халқ ижодининг ҳикмат дарёсига чўмган Шайхзоданинг ўзи ҳам талай-талай мақоллар яратиб юборади:

Севгининг зафаридир никоҳ
тўйлари.

Ёки:

Умр мисли қордир, замон—
офтоб.

Биринчи мисолда кўтаринки руҳ, ҳаёт ва муҳаббат пафоси балқиб кўринса, иккинчи мисолда ўйчанлик, ҳаётнинг диалектик мазмуни қалбдан чиққан бир ҳазин хўрсиникдай ҳаққоний ифода этилган. Шайхзода сиёсий-публицистик мавзуда ўзининг маҳоратини кўрсатар экан, халқ ижоди анъаналари унга яна ҳам қўл келади.

Шоирнинг:

Октябрь инқилоби —
Куннинг тунга жавоби

каби сатрларини ва ёки:

Йўлдошинг агар русдир,
Билки, йўлинг дурустдир.
(«Тошкентнома»).

деган байтини кўздан кечирайлик. Кейинги байтни Шайхзоданинг ўзи ҳам «ўзбекда мақолдай дерлар», деб, лутф билан ишлатади. Бу, албатта, камтаринликдан. Асли, бу сатрларни «мақолдай» деб эмас, тўғридан-тўғри йигирманчи асрнинг ярмида Ўзбекистон тупроғида яралган тўлақонли мақол деб қўллайвериш мумкин. Биринчи мисолчи, у ҳам Улуғ Октябрни доноларча таъбирлаган жавоҳир сатрлардан эмасми? Революциянинг хизматини бу қадар тўғри ва бу қадар қисқа («Куннинг тунга жавоби») ифодалаш ҳамма шоирга ҳам насиб этавермайди. Бу мисоллар Шайхзода поэзиясида реализмнинг қуюқлашганини кўрсатади.

Ю. ШОМАНСУРОВ,
филология фанлари кандидати.

Суратда: Мақсуд Шайхзода билан Ўзбекистон халқ шоири Миртемир.
С. Маҳкамов фотолари.

ҚАРДОШЛИК ТАРОНАЛАРИ

ҲАЁТДА шундай сермаҳсул ижодкорлар бўладики, улар яратган ажойиб дурдоналар фақат ўз она диёрларидагина эмас, балки бошқа қардош халқлар орасида ҳам зўр ҳурмат билан эъзозланиб келинади. Ана шундай ажойиб истеъдод соҳибларидан бири Мақсуд Шайхзодадир.

Мен бу ижодкор мураббийим 1958—1964 йилларда Низомий номли педагогика институтининг қозоқ тили ва адабиёти факультетида таҳсил топган вақтларимда тез-тез учратиб турар эдим. Устознинг атрофида доимо бир қанча кишилар бўларди ва улар нималарнидир ҳангомалашиб туришарди. Домла Шайхзода бизнинг институтдаги адабиёт тўгаракларимизда иштирок этиб, поэзия ҳақида ижодкорларимизнинг илҳом сарчашмалари тўғрисида тўлқинланиб тўлиб-тошиб гапирар эди. Айниқса, гениал шоир Алишер Навоий ҳақида, оғзаки ижод дурдоналари тўғрисида, шунингдек, қардош халқлар ёзувчилари ва шоирларининг ижодий фаолиятлари ҳақида ўзининг чуқур билимга эга эканлиги билан бизларни ҳайратда қолдирарди. Бизнинг кўз олдимизда катта бир энциклопедик олим гавдаланар эди.

Ҳақиқий интернационал қалб эгаси бўлмиш Мақсуд Шайхзода ўз ижодида қардош халқлар ҳаётига кенг мурожаат этиб, халқлар дўстлиги ва биродарлигини, пролетар интернационализми ғоясини, ўз ижодининг асосий лейтмотивига айлантирди. Бу ўринда устозининг «Қондошлик», «Бизнинг Москва», «Қардош байроқлари», «Толстой», «Маҳтумқули», «Жамбул», «Қирғиз жўлдошга», «Уйғур дўстларга», «Ўзбек — туркман бир дўғон, бир туғишган».. каби ва бошқа шеърларини эслаш кифоядир.

Шоир СССР халқлари дўстлиги ҳақида қалам тебратар экан, у дўстликни фақат Иттифоқ миқёсидагина чекланган дўстлик тарзида куйлаб қолмасдан, балки уни чуқур интернационализм руҳи билан чамбарчас боғлаб, ер куррасидаги барча меҳнаткаш халқларнинг орзу-интилишлари эканлиги билан ҳам гавдалантирди. У ҳамма нарсанинг бош омили, ғалабалар гарови халқларимизнинг буюк дўстлигида деб билади. Қуйидаги сатрларга назар солайлик:

Қардошлик — кўнгилларaро
кўприкдир,
Кўзларнинг соқчиси нозик
киприкдир.
Тиллар ҳам турли-ю,
тилмоч керакмас,
Ҳар тилда беш бурчак
юлдуз табрикдир.

Шоир қардош рус, қозоқ, туркман, қирғиз ёки тожик ва бошқа халқлар ҳаётига, — унинг буюк вакиллари ижодига мурожаат этар экан, унда ўша эл турмушининг энг характерли ажойиб томонларини, ютуқ ва зафарларини қувона тилга олди. Шеър сатрларида қайноқ муҳаббат, жўшқин қалби билан жўшиб-жўшиб куйлади.

Шоир 1962 йили бир қанча ўзбек ёзувчилари билан биргаликда қардош туркман диёрига боради. У ерда шоду ҳуррамлик билан кутиб олишган туркманлар Мақсуд Шайхзода қалбини тўлқинлантиради. У ўзининг «Маҳтумқули», кейин эса «Ўзбек билан туркман бир дўғон, бир туғишган» шеърини ҳам ёзади. Унда шоир икки халқ дўстлигини бундай куйлайди:

Ўзбек-туркман бир дўғон,
бир туғишган,
Тарих деган бир мактабда
ўқишган.
Дарёлардек қадим бизнинг
йўлдошлик,
Ғоят қутлуғ удум
дўстлик, қардошлик...

Ҳассос ижодкор Мақсуд Шайхзоданинг дилрабо сози фақат ўзбек ёки озарбайжон нафосат мухлислари томонидангина ардоқланиб қолмасдан, у қардош халқлар тиллари ва дилларида ҳам абадий янграйди.

Қолдибек СЕЙДАНОВ,
филология фанлари кандидати.

МАМЛАКАТНИНГ РАКЕТА ҚАЛҚОНИ

19 НОЯБРЬ—РАКЕТА ҚЎШИНЛАРИ ВА АРТИЛЛЕРИЯЧИЛАР КУНИ

В. ЛЕБЕДЕВ,
артиллерия
генерал-лейтенанти.

СОВЕТ халқи ва унинг Қуролли Кучлари анъанавий байрам — Ракета қўшинлари ва артиллериячилар кунини тантанали равишда нишонламоқдалар. Совет кишилари Ватаннинг шонли ўғлонлари — ракетачи ва артиллериячилар, қўшин ветеранлари ва бугунги кунда ҳам тинч яратувчилик меҳнат посбонлигида турган ҳимоячиларни, Қуролли Кучларни биринчи класс қурол-яроғ ва жанговар техника билан таъминлаётган мудофаа саноати ходимларини фан ва техника арбобларини эъзозлайдилар.

СОВЕТ Қуролли Кучлари ва унинг таркибий қисми бўлган артиллериянинг туғилиши бевосита В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғлиқдир. Владимир Ильич армиянинг моддий асоси бўлган қурол-яроғлар ва жанговар техниканинг ролини кўп марта таъкидлаб ўтган эди. У Бош артиллерия бошқармасининг фаолияти билан шахсан танишиб борган, Қизил Армияни артиллерия қуроли билан таъминлаш, артиллерияни жанговар хизматда қўллаш, унинг учун командир кадрлар тайёрлаш ишига ғоят чуқур эътибор берган эди.

Граждан уруши фронтларида, Петроград ва Царицин остоналаридаги жангларда, Каҳовка плацдарми ва Перекопни штурм қилишда совет артиллерияси жанговар шонли анъаналарга асос солди. Граждан уруши йилларида оқ гвардиячилар ва чет эл босқинчилари билан бўлган жангларда кўрсатган мардлик ва қаҳрамонлиги учун 18 артиллерия қисми революцион Фахрий қизил байроқлар билан мукофотланди. Минглаб артиллериячилар мардлик ва жасурликлари учун жанговар орденлар олишга сазовор бўлишди.

Урушгача бўлган беш йилликлар мобайнида яратилган қудратли индустриал база армияни биринчи класс артиллерия қуроли билан таъминлаш имконини берди. Танк, танкка қарши артиллерия ва зенит артиллерияси, миномёт қуроли, катта ва алоҳида қувватга эга бўлган артиллерия мутлақо янгидан яратилди. Совет фани ва техникасининг энг зўр ютуғи сифатида афсонавий «катюша»лар обрў қозонди. Қуролли Кучларни артиллерия қуроллари билан таъминлашда конструкторлик бюролари, заводлар, ажойиб олим ва конструкторларимиз — А. А. Благонравов, В. Г. Грабин, В. А. Дегтярев, Ф. Ф. Петров, Ф. В. Токарев, Б. И. Шавирин ва бошқалар жуда катта хизмат кўрсатдилар.

Улуғ Ватан уруши Ватанимиз бошидан кечирган ҳамма урушлар ичида энг оғири ва энг даҳшатлиси бўлиб, у совет артиллериясини қатъий синовдан ўтказди. Шонли артиллериячилар бошқа тур қўшинларининг жангчилари билан бир қаторда ёвуз душман билан мардларча жанг қилдилар, Ватан олдидаги бурчларини шараф билан оқладилар.

1942 йил 19 ноябрь эрталаб 14 мингдан зиёд тўп, миномёт ва реактив қурилмалардан отилган қудратли залп садолари совет халқи ва бутун жаҳонга Совет Армияси Сталинград остонасида бошлаган мисли кўрилмаган қарши ҳужумнинг муқаддимаси ҳақида маълум қилди. Волга бўйидаги жанглар немис-фашист қўшинларининг 330 минглик группировкасини қуршовга олиб тўла тор-мор келтириш билан тугади ва Улуғ Ватан урушининг боришида туб бурилиш ясади. Совет қўшинлари бу олишувда стратегик ташаббусни тўла эгаллаб, уруш тугагунча бу ташаббусни қўлдан бермадилар.

Совет артиллерияси мудофаа жанглари олиб боришдаги сингари ҳужум операцияларида ҳам асосий ўт очиш, зарба бериш қуввати ролини ўтади. Уруш йиллари даврида артиллерия сон жиҳатдан беш баравар ўсди. Бу ўсиш фронт орқаси меҳнаткашларининг қаҳрамонона фидокорлиги эвазига юзага келди. Уруш давом этган тўрт йил мобайнида минглаб замбарак ва миномётлар ясалди. Бу Олий Бош Қўмондонлик қароргоҳига асосий йўналишларда йирик артиллерия группалари ташкил қилиб уларни ривожлантириш имконини берди. Агар 1941—1942 йилларда бир фронтнинг ҳужум операцияларида 6—8 минг замбарак ва миномёт иштирок қилган бўлса, 1943 йилда уларнинг миқдори 10 мингга етди. 1944—45 йилларда ўтказилган операцияларда эса асосий йўналишларда ҳаракат қилган фронтларнинг ҳар бирида 15—20 минг замбарак ва миномёт бор эди.

Қўшинларни артиллерия билан қуроллантириш, уларнинг жипслигини мустаҳкамлаш имконини берди. Москва остоналарида амалга оширилган Қизил Армиянинг қарши ҳужуми пайтида ёриб ўтиш участкаларида артиллерия жипслиги ҳар бир километрга 40 тагача тўпдан иборат эди. 1943—1945 йиллардаги ҳужум операцияларида эса ҳар километрга 150—200, урушнинг якуний босқичида 250—300 тагача тўп ва миномётлар тўғри келди.

Мана шундай улкан қуроллар билан жанг қилиш, уларга моҳирона раҳбарлик қилиш учун тажрибали артиллерия саркардалари керак эди. Партиямиз уруш давомида шуҳрат қозонган артиллериячиларнинг жуда катта группасини тарбиялаб етиштирди. Артиллерия Бош маршаллари Н. Н. Воронов, М. И. Неделин, артиллерия маршаллари В. И. Казаков, Н. Д. Яковлев, М. Н. Чистяков, Г. Ф. Одинцов, П. Н. Кулешов, К .П. Казаков, Ю. П. Бажанов ва бошқалар шулар жумласидандир.

Коммунистик партиянинг жуда катта ташкилотчилик ва сиёсий иши, совет кишиларининг қаттиқ уруш даврининг мураккаб шароитидаги қаҳрамонона меҳнати самараси туфайли Совет Армияси машъум душман устидан ғалабага эришиш учун керакли барча нарсалар билан етарли даражада таъминланди.

Совет Армияси кенг миқёсда ҳужум операцияларини давом эттириб, артиллериянинг кенг қўллаб-қувватлаши натижасида душманни Ватанимиз чегараларидан қувиб чиқарди, Шарқий Европа мамлакатларини гитлеризм зулмидан халос қилиб ниҳоят фашист йиртқичини унинг ўз уясида — Берлинда тор-мор этди.

Шу уруш йилларида артиллерия жангчиларидан 1800 дан ортиғи Совет Иттифоқи Қаҳрамони олий унвонига сазовор бўлди. 1 миллион 600 минг артиллериячи орден ва медаллар билан тақдирланди.

Урушдан сўнгги даврда артиллерия техникасида улкан сифат ўзгаришлари юз берди. Жуда катта тор-мор қилиш қувватига эга бўлган қурол—ядро зарядли ракеталар вужудга келди. Бу қурол жанговар ҳаракатлар олиб боришда бурилиш ясаб, ҳарбий санъат, қўшинларни ўқитиш практикасига муҳим янгилик олиб кирди.

Ватанимиз ўзининг Ракета қўшинлари билан ҳақли суръатда фахрланади. Ракета қўшинлари фан ва техниканинг энг янги ютуқлари, совет кишиларининг ақл-заковати, истеъдоди ва мардона меҳнатини ўзида намоён қилади. Стратегик аҳамиятдаги Ракета қўшинларининг беқиёс роли ҳозирги замон ракеталарининг жанговар имкониятлари, ҳаракатининг чексиз олислиги, жуда катта улкан қувватга эга бўлган ядро зарядларини элтиш ва жуда қисқа муддатларда уларни мўлжалдаги объектларга аниқ ташлаш қобилияти билан белгиланади.

Совет ракетачилари ва артиллериячилари ўзларининг Ватан олдидаги муқаддас бурчларини сидқидилдан адо этиб, СССР Конституцияси талабларини бажара бориб, социалистик Ватанни мустаҳкам ҳимоя қилиш, халқимизнинг Ленин партияси белгилаб берган буюк программа — коммунизм қуриш Программасини ҳаётга тадбиқ этиш йўлидаги тинч меҳнатини таъминлаш учун керак бўлган барча ишни шараф билан амалга ошираверадилар.

«ПРАВДА» пресс-бюроси.

Капитан С. Головко командирлик қилаётган бўлинма округда энг намуналилардан бири ҳисобланади. Бўлинма жангчилари жанговар маҳоратларини тинмай ошириш ва ҳарбий билимларни кунт билан эгаллашда бор имкониятлардан фойдаланмоқдалар. Ракетачилар машқларда техникани ҳамиша белгиланган вақтдан олдин тайёр ҳолга келтирмоқдалар. Суратда: илғор ракета бўлинмаси командири С. Головко.
С. Дятлов фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР ЭГАЛАРИНИНГ ДИҚҚАТИГА

ТОШКЕНТ «ЗАНГОРИ ЭКРАН» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

Турар жойлар бўйича район телеательеларида рангли ва қора-оқ тасвирдаги телевизорларга абонемент хизмати кўрсатиш юзасидан

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШНИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Абонемент хизматига мамлакатимиз саноатида ишлаб чиқарилган ёрқли телевизорлар қабул қилинади. Телевизорнинг ишлаб чиқарилган муддати ўн йилдан ошмаслиги, кинескопи ишлайдиган ҳолатда бўлиши лозимлигини унутманг.

Абонемент хизматига телевизорларни қабул қилиш ва шартномаларни расмийлаштириш телеателье вакиллари томонидан телевизор эгасининг уйида, унинг буюртмасига биноан амалга оширилади.

Абонемент қуйидаги имтиёзлар бўйича сизга кафолат беради:

— телевизорларни икки марта бепул профилактик кўрикдан ўтказиш;

телевизорлар бузилиб қолганда биринчи навбатда бепул техника хизмати ва ремонти, шунингдек ишдан чиққан барча деталларни алмаштириш, шу жумладан кинескопни алмаштириш ишлари бажарилади;

— телевизор ателье устахонасига ва ундан кейин эгасининг уйига транспортда бепул етказиб берилади.

— абонемент хизматида бўлган телевизорларнинг эгалари буюртмаси биринчи навбатда бажарилади.

Қора-оқ тасвирдаги телевизорларнинг абонемент хизмати баҳоси 8 сўмдан 12 сўмгача. Экраннинг катталигидан қатъий назар: рангли телевизорнинг бир йиллик абонемент хизмати баҳоси 66 сўм.

АБОНЕМЕНТ — ҚУЛАЙ ВА ФОЙДАЛИДИР.

Абонемент — хизмат кўрсатишнинг замонавий формаси бўлиб, Сизнинг телевизорингизнинг бетўхтов ишлашига кафолатдир.

ТОШКЕНТ «ЗАНГОРИ ЭКРАН» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими давлат комитетининг

ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛИ, МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ 31-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1978-79 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига 15—16—17 ёшдаги ва Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган ёшлар қабул қилинади.

Билим юрти қуйидаги мутахассисликлар бўйича темир йўл транспортида ишлаш учун кадрлар тайёрлаб чиқаради: 10-синф маълумоти билан — тепловоз машинистининг ёрдамчиси — ўқиш муддати — 1 ярим йил. Ўқишга қабул қилинганлар 30 сўм стипендия билан таъминланадилар; 8-синф маълумоти билан — электровоз ремонти бўйича слесарь, қирқиш йўли билан металларга совуқ ишлов берувчи токарь, саноат асбоб-ускуналари ремонти бўйича слесарь механиклар, электровоз, газ-пайвандчилар, тепловоз механика қисми ремонти бўйича слесарлар, тепловоз электр қисми ремонти слесарлари, тепловоз машинисти ёрдамчилари — ўқиш муддати 3 йил.

Ўқишни 3 йил муддат билан тугаллаган ўқувчиларга ўрта махсус таълими ҳақида диплом берилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганларга олий ўқув юртларига кириш ҳуқуқи берилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Билим юртига кирганлар бепул овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. Ўқишни битирганлар темир йўл транспорти ходимларининг барча имтиёзларидан, шу жумладан, Совет Иттифоқининг исталган бурчагига бепул темир йўл билети олиш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Ўқишга кириш учун қуйидагиларнинг бўлиши лозим; паспорт, маълумоти ҳақидаги ҳужжатлар (асли), яшаш жойидан, ота-онасининг иш жойидан справкалар, медицина варақаси ёки медицина справкаси (286-форма), ариза, автобиография, 8 та фотосурат (3х4 см.), характеристика.

Билим юртининг адреси: Тошкент-71, Ҳамза райони, Слоним кўчаси (15, 23, 26, 61-автобусларнинг «Замарин кўчаси» бекати).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Ж. НЕРУ МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Бу ерда 1978 йилги Жавоҳарлал Неру номли мукофотларни топшириш маросими бўлди. Ҳиндистонда нашр этиладиган «Совьет лэнд» журнали берадиган шу мукофотларнинг дастлабки учтасига таниқли ҳинд ёзувчиси Акилон Совет—Ҳиндистон дўстлигини мустаҳкамлашга бағишлаб тамил тилида ёзган адабий асарлари учун; озодлик курашининг ветерани ва атоқли жамоат арбоби Баба Притхви Сингх Озодга «Ленин мамлакатида» эсдаликлар китоби учун; адиб ва маратхи тилига таржима қилувчи Рагунатх Г. Кардхакар сазовор бўлдилар.

Сундри Уттамчандани Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» ва «Тикланиш» китоблари таржимаси учун махсус мукофот билан тақдирланди.

Маориф, социал таъминот ва маданият министри П. Ч. Чундер тантанали маросимда сўзлаган нутқида бундай деб таъкидлади: 1964 йилдан бери ҳар йили ҳинд адабиёти ва санъати намояндаларига берилаётган Ж. Неру номли мукофот СССР ва Ҳиндистон халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади. Совет Иттифоқи ҳамиша Ҳиндистоннинг содиқ дўсти бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Замон синовидан ўтган ҳинд-совет дўстлиги иккала мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида тинимсиз ривожланмоқда, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда, деб уқтирди у.

САЙЛОВЛАР АРАФАСИДА

БРЮССЕЛЬ, 16 ноябрь. (ТАСС). Бельгия қироли Бодуэннинг декретига мувофиқ парламент тарқатиб юборилди ва 17 декабрда навбатдан ташқари умумий сайлов белгиланди.

Янги парламент конституцияга киритиладиганислоҳотлар лойиҳасини муҳокама қилади. Бу ислоҳот, жумладан учта автоном регионни — Валлония, Фландрия ва Катта Брюсселни ташкил этишни назарда тутади. Бельгиядаги буржуа партиялар шу йўл билан мамлакатнинг энг катта жамоалари: Валлония билан Фламандия ўртасидаги кескин ижтимоий иқтисодий зиддиятларни бартараф этишга уринмоқдалар. Бу зиддиятлар мамлакатда кўп вақтлардан бери сиёсий беқарорликни келтириб чиқармоқда ва ҳукуматнинг тез-тез ўзгариб туришига сабаб бўлмоқда.

Бельгия бош министри П. Ванден Бўйнанс навбатдан ташқари сайлов ўтказишга қарор қилди. У бир қанча иқтисодий, ижтимоий ва регионал муаммолар туфайли ички ҳукмрон коалиция ўртасида мавжуд ихтилофлар натижасида келиб чиққан, узоқ давом этган сиёсий тангликдан кейин кўчиш даври ҳукуматига бошчилик қилмоқда.

ВЬЕТНАМ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Мамлакатда социализм моддий-техника базасини бунёд этиш мақсадларида экономиканинг металлургия, машинасозлик, энергетика каби энг муҳим соҳалари муваффақиятли ривожлантирилмоқда. СУРАТДА: «Камфа» механика заводининг ишчилари Нгуэн Ван Хьен (чапда) ва Фан Хонг Динь иш устида. В. Соболев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ЖИНОЯТЧИЛИК КЎПАЙМОҚДА

БОНН, 16 ноябрь. (ТАСС мухбири). Қуролли ҳужум, талончилик, ўғрилик, Германия Федератив Республикасида кундалик воқеага айланди. Мамлакатда ҳар куни қарийб 9 минг жиноят содир бўлмоқда. Жиноий ишлар бўйича федерал маҳкаманинг статистика ҳисоботига кўра ўтган йили 3,2 миллион жиноят юз берган. Бу эса 1976 йилдагига нисбатан 7,3 процент кўп.

Жиноятчилик шу қадар кенг қулоч ёйиб кетдики, эндиликда полиция унинг олдини олишга ожиз бўлиб қолди. Жиноятларнинг кўпчилиги — 55,2 проценти фош этилмай қолмоқда.

Шу ҳисоботда қандай ва қанақа жиноятлар қилинганлиги синчиклаб ҳисоблаб чиқилган, лекин мамлакатда жиноятчиликнинг шу қадар тез ўсишига нима сабаб бўлаётганлиги кўрсатиб ўтилган эмас.

Демократик матбуот ишсизликнинг кўплиги, иқтисодий ва ижтимоий тенгсизлик жиноятчиликнинг ижтимоий илдизлари эканлигини ҳақли равишда уқтириб ўтмоқда. Жамиятнинг машъум юқори табақаси вакилларига мамлакатда жамики жиноятчилар ўғирлаганига қараганда ўнлаб баравар кўп маблағни ўзлаштиришига имкон бераётган буржуа ҳуқуқ системасининг кризиси ҳам жиноятчиликнинг ижтимоий илдизи ҳисобланади.

ГФРда растрата қилиш, порахўрлик, сохта фирмалар ташкил этиш, ҳужжатларни қалбакилаштириш, солиқ тўлашдан бош тортиш каби иқтисодий жиноятларнинг кўпаяётганлиги буни яққол исбот этмоқда. Матбуотда таърифланишича «бежирим кийинган жиноятчилар» 1977 йилда мана шунга ўхшаш 4 мингга яқин жиноят қилдилар. Шу жиноятлардан 5 миллиард марка зарар кўрилди. Бунга фақат фош этилган жиноятлар киради.

Е. ГРИШИН.

ФУТБОЛИМИЗ ЛАУРЕАТЛАРИ

Ҳар йили футбол мавсуми тугагач газета ва журнал редакциялари ҳамда спорт жамиятлари таъсис этган мукофотларнинг эгалари аниқланади.

Бу йил машҳур ҳужумчи Г. Федотов мукофотини Тбилиси динамочилари, «Труд» газетаси совринини спартакчи Георгий Ярцев, дублёрлар ўртасида энг яхши кўрсаткичга эришган команда учун бериладиган мукофотни Тбилиси динамочилари қўлга киритдилар. «Футбол—Хоккей» ҳафталигининг йирик ҳисобда энг кўп ғалабага эришган команда учун белгилаган совринини Киевга қараб йўл олди. Асосий ва дублёрлар состави натижаларини қўшиб ҳисоблаганда энг кўп очко олган командага бериладиган мукофотни ҳам грузин футболчилари қўлга киритдилар. «Ғалабага ишонч руҳи» совринини ЦСКА футболчилари, «Энг яхши фарқ» учун бериладиган совринни Киев динамочилари, «Прогресс кубоги»ни спартакчилар, «Адолатли ўйин учун» мукофотини эса «Нефтчи» футболчилари қўлга киритишди.

«Спортивная Москва» ҳафталиги совринини «Пахтакор» олишга муяссар бўлди. Тошкентлик футболчилар пойтахт динамочилари сингари ғолибларга қарши бўлган ўйинда тенг олтитадан очко олишди. Ана шу учрашувларда москваликлар фақат бир марта ғалабага эришишган, тошкентликлар эса икки марта ғалаба қозонишгани учун соврин эгаси бўлдилар.

Спорт

ФИНАЛГА ЧИҚДИЛАР

Самбо кураши бўйича биринчи бор мамлакат чемпионати ўтказилганлигига 40 йил бўлди. Бу спорт мухлислари ўз байрамларини нишонлаш учун Москвадаги «Крилья Советов» спорт саройига тўпланишди.

Республикамиз самбочилари ҳам дастлабки учрашувларни аъло даражада ўтказишди. Улар Қозоғистон, Ленинград, Арманистон ва Тожикистон командалари билан биринчи группани ташкил этиб, ғолиблик учун беллашдилар. Самбочиларимиздан К. Холиқов, В. Белобров, Д. Шаронатов, А. Кимсанов, С. Гогнадзе ва бошқалар командамизнинг финалга чиқишига айниқса салмоқли ҳисса қўшдилар. Қозоғистон командасини 5:4 ҳисобида мағлубиятга учратган вакилларимиз Ленинграднинг кучли коллективи билан бўлган учрашувни 5:5 ҳисобида дуранг қилишди.

Шундай қилиб республикамиз вакиллари РСФСР, Украина, Грузия, Озарбайжон, Москва, Туркманистон ва Қозоғистон командалари билан финал саккизликка чиқишди.

БИРИНЧИЛИК ВА КУБОК ЎЙИНЛАРИ

Пойтахтимиздаги «Ёшлик» спорт аренасида қиличбозлик бўйича республика чемпионати ва Ўзбекистон кубоги учун ўтказилган мусобақалар ниҳоясига етди. Шуни айтиш кераккки бу бахсларда бир қатор ёшлар жиддий синовлардан ўтиб маҳоратлари ошганлигини кўрсатдилар.

Программанинг қиличбозлик турида СССР халқлари спартакиадаларининг қатнашчиси тошкентлик армиячи Александр Парахин тўрт ғалаба билан финалга чиқди. Самарқандлик И. Лукачер ҳам финалга тўрт ғалаба билан келди. Бу икки даъвогар ўртасидаги ҳал қилувчи бахс ниҳоятда кескин ўтди ва тошкентлик спортчи фойдасига 5:3 ҳисобида тугади. Пойтахтимизнинг яна бир вакили «Спартак жамияти аъзоси Убайдулла Ҳикматуллаев учинчи мукофотли ўринни эгаллашга муваффақ бўлди.

Аёллар ўртасида рапира беллашувларида тошкентлик армиячи В. Печоранинг қўли баланд келди. У ҳурмат шоҳсупасининг юқорисидан жой олди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Москва ҳайвонот боғида». 10.25 — «Ота-оналар, сизлар учун!. 10.55 — «Советлар ва ҳаёт». 11.25 — «Тонгги почта». 11.55 — «Музей ва кўргазма заллари бўйлаб». 12.25 — «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 12.55 — Спортлото. 13.10 — «Здоровье». 13.55 — «Оловли йиллар қўшиқлари». 14.15 — «Сени қизиқтирган китоблар». 15.05 — «Дўстим Колька» (бадиий фильм). 16.30 — «Ердаги инсон». 17.30 — «Никарагуа: халқ зулмга қарши». 18.00 — Концерт. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Ҳайвонот оламида». 19.45 — Фильм-опера премьераси. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Театр ҳақида ҳикоялар. 22.45 —Концерт. 23.20 — Ҳужжатли фильм. 23.55 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Яқин ва Ўрта Шарқ халқлари куйларининг анъанавий фестивали. 12.25 — «Шеърият мухлисларига». 12.45 — «Майор Бўрон» (бадиий фильм, 1-серия). 14.15 — «Ўзбекистон спорти». 14.45 — Кинокўзгудаги ҳаёт. 15.30 — Классик кураш. Генерал С. Раҳимов хотираси соврини учун Бутуниттифоқ мусобақаси. 17.35 — Мультфильм. 17.45 — До-ре-ми-фа-соль. 18.15 — Ҳужжатли фильм. 18.45—«Ота-оналар университети». 19.15 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Фильм-концерт. 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Пахтазор — мардлар майдони». 22.15 — «Муқаддима» (бадиий фильм).

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Душанба кўрсатувлари.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/XI да **Испан миниатюралари,** 19/XI да **Этик кийган мушук** (12.00), **Афсоналар водийсида** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/XI да **Тирик мурда,** 19/XI да **Ғариблар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/XI да **Қизил дуррали нозик ниҳолим,** 19/XI да **Тошкентнинг нозанин маликаси** (12.00, 19.30).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Аренада москваликлар» янги цирк программаси** (18/XI да 16.00, 19.30, 19/XI да 12.00, 16.00, 19.30 да).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
25, 26 ноябрь соат 14.00 да
СССР чемпионати
«А» классининг 1 группаси бўйича
ЛАТВИЯС БЕРЗС» (Рига) — «БИНОКОР» (Тошкент)
командалари ўртасида
ШАЙБАЛИ ХОККЕЙ
Билетлар «Юбилей» спорт зали кассасида сотилади.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 32533; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.